

JVIŽ Destrnik-Trnovska vas

*Aleš
Marčenko*

*Trnovske
šole v oknu
zgodovine*

*ob 220-letnici
šolstva in otvoritvi
nove šole
v Trnovski vasi*

Trnovska vas, oktober 2005

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

371.2(497.4 Trnovska vas)

TRNOVSKE šole v oknu zgodovine : ob 220-
letnici šolstva in otvoritvi nove šole v Trnovski vasi
/ uredil Aleš Mardetko. - Trnovska vas : JVIZ
Destrnik-Trnovska vas, 2005

ISBN 961-238-537-8

COBISS.SI-ID 55652865

JVIZ Destrnik-Trnovska vas

Aleš Marđetko

Trnovske šole v oknu zgodovine

**ob 220-letnici šolstva in otvoritvi nove šole
v Trnovski vasi**

Trnovska vas, oktober 2005

UVOD

Vsak kraj ima v svoji zgodovini »velike« dni. Eden takšnih za Trnovsko vas je tudi 29. oktober 2005. Ta dan namreč praznuje 7. občinski praznik, obeležuje 220-letnico organiziranega šolstva in uresničitev sanj mnogih generacij – novo osnovno šolo, ki bo po 220 letih otrokom omogočila športno vzgojo v telovadnici, delovati pa bo začel tudi vrtec – še ena dolgoletna želja občanov.

Ker se tudi v šoli zavedamo pomembnosti in veličine tega dogodka, smo ga poskusili primerno obeležiti, zato smo pripravili pričujočo knjižico. Ta predstavlja strnjen pregled zgodovine šolstva na Slovenskem in v Trnovski vasi, ki je nastal na podlagi pisnih podatkov, arhivskega gradiva in pričevanj ljudi različnih generacij, ki so obiskovali šolo v Trnovski vasi. Gre za pregled zgodovine šolstva na Slovenskem od prvih oblik podajanja znanja v cerkvah, samostanih, preko določb Marije Terezije, ki so uvedle splošno šolsko obvezo, poskusov unitarizacije šole v Kraljevini SHS oziroma kasneje v Kraljevini Jugoslaviji, preko najtemačnejšega obdobja zgodovine slovenskega šolstva – obdobja okupacije, ideološko obarvanega šolskega modela v SFRJ, do današnjih reform in devetletke. V vsakem obravnavanem obdobju je prikazan razvoj šolstva v Trnovski vasi v tistem obdobju, navedeni so podatki o zaposlenih in o številu učencev, ki so takrat obiskovali šolo, besedilo pa je opremljeno še s pestrim slikovnim gradivom.

Da pa ne bi ostalo samo pri »suhoparnih« zgodovinskih dejstvih, so dodana pričevanja bolj ali manj znanih ljudi različnih starosti, ki so obiskovali šolo v Trnovski vasi, predstavili pa so svoj pogled na šolo skozi okno zgodovine. Povedali so, kako je bilo v šoli takrat, ko so jo obiskovali sami, pri tem pa nekateri razkrivajo tudi »lumparije« in skrivnosti svojih šolskih let, ki bi sicer ostale pozabljene oziroma skrite očem širše javnosti.

Drago Skurjeni, Aleš Mardetko

ZAČETKI ŠOLSTVA V TRNOVSKI VASI

S pokristjanjevanjem in priključitvijo slovenskega narodnega ozemlja v zahodnoevropski krščanski svet so se med predniki Slovencev razvile tudi prve neposredno izpričane oblike elementarnega izobraževanja in (verske) vzgoje. Dolga obdobja (vse do 19. stoletja) je bilo najpomembnejše izobraževanje duhovnikov, ki so s svojim delom vplivali na splošno ljudsko kulturo. V srednjem veku in vse do konca 18. stoletja so bile šole predvsem v samostanih, mestih in večjih trgih. V njih so se večinoma šolali otroci premožnejših ljudi. Okoli leta 1750 so začeli v naših krajih ustanavljati farne šole. V njih so poučevali župniki, organisti, tudi odsluženi vojniki in še predstavnik katerega druga poklica bi našli. Konec 18. in na začetku 19. stoletja poklic osnovnošolskega učitelja ni bil cenjen. Učitelji so dostikrat živeli slabše kot pastirji in hlapci, saj so bili njihovi dohodki manjši od dñinarske mezde. Za ta poklic so se odločali tisti, ki v drugih poklicih niso uspeli. Tudi njihovo znanje je bilo prej slabo kot dobro. Nekateri še sami niso znali pisati in brati, kaj šele računati. Edina privlačnost tega poklica za moške je bila, da so bili oproščeni vojaške obveznosti. Glavni predmeti v teh šolah so bili verouk, pisanje in branje.

Prvi korak k šoli, dostopni za vse ljudi, je storila Marija Terezija leta 1774, ko je izdala »Občo šolsko uredbo«, po kateri so bile za podedelje predvidene trivialne šole. To so bile enorazrednice z enim učiteljem. Šolska obveznost se je začela s šestim letom, vendar šolski obisk ni bil obvezen. Toda to ni pripomoglo k večji obiskanosti šole. V tem obdobju naj bi po podatkih šolo v mariborskem okrožju redno obiskovalo le 4,2 % otrok.

V tem obdobju se je tudi v Trnovski vasi začel organiziran pouk. Prvo šolsko poslopje je bilo zgrajeno skupaj s cerkvijo leta 1785 in sicer na stroške verskega fonda. Ena soba v sprednjem delu je bila namenjena pouku in ena učitelju.

Politična in šolska ustava iz leta 1805 imata za razvoj šolstva na podedelju precejšnji pomen. Po tem zakonu so ustanovili ljudsko šolo trivialko v vsaki župniji, kjer je živel v razdalji pol ure hoda sto za šolo sposobnih otrok. Toda šole niso nastale povsod, kjer je to določal zakon. Vzroki za to se skrivajo v nezadovoljstvu kmetov, ki so otroke raje videli doma pri delu, občutno pa je primanjkovalo šolskih prostorov in učiteljev. V tistem obdobju je bil pouk skupen za dečke in deklice, v enem prostoru je bilo več oddelkov hkrati. Poleg pouka so učitelji opravljali še delo na šolskem vrtu, ki so ga uporabljali tudi za praktični pouk.

Dve leti po sprejetju zakona, torej leta 1807, je bila tudi v Trnovski vasi ustanovljena redna osnovna šola. Sredstva za ustanovitev je prispevala okoliška gosposka z gradov Hrastovec, Vurberk in Ptuj. Cesar Jožef je podrobno določil zbiranje sredstev za nove šole. Po tej odredbi so morali

Marija Terezija

»Obča šolska naredba«
iz leta 1774

gospodje prispevati gradivo, les in opeko, župni pastor rokodelce, občine pa delavce in prevoz. Poslopje šole pa so urejali tudi na stroške verskega fonda občin Biš, Sovjak, Črmlja, Črmljenšak in Škrinjar. Šolska stavba je takrat obsegala eno učilnico dolgo 7,69 m, široko 7,31 m in visoko 2,99 m. Objekt je bil zgrajen iz peščenjaka in posebno pozimi zelo vlažen. Učiteljskemu stanovanju sta pripadali dve sobi in izbica za podučitelja. Kasneje, leta 1824, so bili zgrajeni še obokana shramba, klet za zelenjavo, kuhinja in podstrešje. V šoli je bilo pozimi otrokom večkrat mrzlo. Graščine, ki so vzdrževale šolo, so poskrbele za kurjavo, niso pa hotele plačati kurjača.

Po podatkih se je pouk v tej šoli začel leta 1792, ko je začel poučevati redni učitelj. To bi naj bil Domanjko, ki je poučeval do leta 1796, po drugih virih pa bi naj bil prvi učitelj Rossman. Drugi učitelj na šoli je bil Martin Firbus, ki je poučeval do leta 1808, ko je šolo od 82 šoloobveznih otrok obiskovalo le 6 učencev. Pouk je bil zato včasih tudi ob nedeljah. Učenci so šolo obiskovali tudi zaradi strahu pred kaznijo. Delo učitelja je bilo takrat plačano drugače kakor je danes. Učitelj je takrat prejemal 25 florintov iz verskega sklada in 2 florinta šolnine od vsakega otroka na leto. Poleg denarja je dobil tudi slamo, seno, zelenjavo, pšenico, ajdo, repo, jajca, meso, klobase in vino, kar je moral pobirati od hiše do hiše. Neki šolski predstavnik je zato zgroženo izjavil: »Kako sramotno prosjačenje za tako važnega moža, kot je učitelj v občini!«

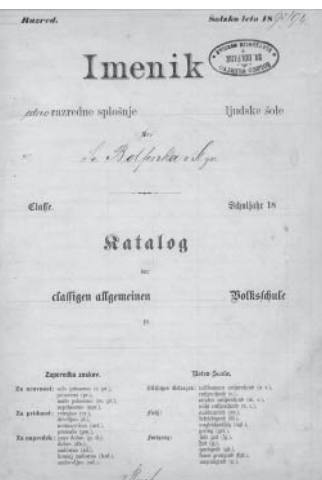
Šolo je takrat nadziral tudi krajevni šolski nadzornik Simon Lešnik, sicer mesar iz Biša, a zelo »brihten in zmožen« mož, ki je tudi rad pomagal šoli. Letni skušnji sta bili 9. septembra in 29. aprila vsako leto.

Pogoje za kakovostnejši razvoj osnovnega šolstva je dal osnovnošolski zakon iz leta 1869. Ljudska šola je postala državna ustanova, prej je namreč za šole skrbela gosposka, različni patroni in premožnejši ljudje. Takrat je bila uvedena osemletna šolska obveznost, razširjen učni program, učiteljem so bili zagotovljeni redni dohodki. Poleg cerkvenega nadzorstva je bilo uvedeno tudi državno. S tem zakonom so lahko postale učiteljice tudi ženske, ki so prej lahko poučevale le v dekliških šolah. Odtlej pa so poučevale v javnih šolah tudi dečke, a le v prvih štirih razredih. Ženske učiteljice

so dobivale samo 80 % plače učitelja, ker jim ni bilo treba vzdrževati družine, kar naj bi bila naloga moških.

Z uveljavitvijo tega zakona lahko govorimo o uresničeni splošni šolski obveznosti na Slovenskem.

Novi zakon je prinesel tudi povečanje števila otrok, ki so obiskovali šolo, zato so dotedanje šole postale premajhne. Tako se je zgodilo tudi v Trnovski vasi. Šola je bila leta 1877 najprej preoblikovana v dvorazrednico. Zaradi večjega števila šoloobveznih otrok je okrajni šolski svet leta 1893 sklenil, da bodo v Trnovski vasi zgradili novo šolo. Načrt za novo stavbo je izdelal stavbni mojster Wressnigg iz Ptuja, vendar je okrajni šolski svet marsikaj popravil in izboljšal. Odbor je prevzel tudi celotno organizacijo dela. Staro šolsko poslopje so začeli podirati 20. maja 1894, prve dni junija pa so začeli z gradnjo nove stavbe. V temeljni kamen so vložili pismo dr. Jožefa Muršca, podpisane nekaterih učencev, srebrni goldinar, eno dvajsetico, desetico, četrtač, krajcar in krono ter 20, 10, 2 in 1 belič takratne nove krone. Delo je najverjetneje potekalo brez zapletov saj so že 17. novembra 1894 dobili kolavdacijsko

Imenik (redovalnica) šole v Trnovski vasi iz šolskega leta 1893/94

dovoljenje, naslednjega dne novembra) pa so šolo predali svojemu namenu in jo blagoslovili.

Šola je imela za tisti čas zelo sodobne in svetle učilnice v prvem nadstropju, v pritličju pa stanovanje za nadučitelja in učitelja. Gradnja šole je stala 8220 florintov, zanjo so nekateri domačini darovali veliko denarja. Največ so prispevali dr. Jožef Muršec - Živkov, dr. Keušerberger, dr. Kranvogel – sodnijski svetnik v Lenartu in trgovec Martin Muršec iz Ptuja. Pri delu so sodelovali tudi kmetje, ki so opravljali različne prevoze, ostali krajani pa so pomagali zidarjem.

Od predmetov so se v ljudskih šolah takrat učili: nravnost, pridnost, vero, branje, pisanje, učni jezik, drugi deželni jezik, računanje in merstveno oblikoslovje, prirodoznanstvo, zemljepisje in zgodovino, risanje, petje, telovadbo in za deklice ženska ročna dela. Ocene so bile - za nravnost: »celo primerno, primerno, malo primerno, neprimerno; za pridnost: vztrajno, dovoljno, nestanovitno, premalo; za napredek: prav dobro, dobro, zadostno, komaj zadostno in nedovoljno«.

Učitelji

Na šoli so v tem obdobju delovali naslednji učitelji: prvi naj bi bil Jožef Domanjko, ki je poučeval od 1792 do 1796. Nasledil ga je Martin Firbus, ki je poučeval do 1808. Po njegovem odhodu so bili naslednji učitelji: Ivan Rozman (poučeval od leta 1808 do 1810), Mihael Belec (1810 - 1818) ter nadučitelj Janez Rojko (1818 - 1860). Podučitelji v njegovem času so bili: Franc Ferlič (1834 - 1835), Martin Jurkovič (1836 - 1838), Jožef Šac (1845 - 1846), Janez Bezjak (1847 - 1849), Jožef Majcen (1851 - 1852), Janez Belec (1856 - 1859) in Jožef Horvat (samo pol leta).

Kasneje je šolo najprej vodil provizor Jakob (Vudna?) Budna (1860 - 1861), kasneje pa nadučitelj Franc Kocuvan (1861 - 1892). V času njegovega vodstva so na šoli učili Valentin Ferčal (1860 - 1861), Sebastjan Sirk (1861 - 1862).

Po Francu Kocuvanu je vodstvo šole prevzel Janez Reich (1892 - 1908). V njegovem obdobju so poučevali Olga Franceschi (do 1901), Karol Korošec (do 1901), Marija Osenjak (do 1902), Jožef Cencič (do 1907). V tistem obdobju je Franjica Kocuvan učila ženska ročna dela.

Janeza Reicha je nasledil Ferdinand Marinič, ki je šolo vodil do leta 1920, v njej pa so delovali naslednji učitelji: Jozefina Belšak (do 1913), Marija Drobnič (1913-1914) in Albina Skok, ki je učila do 1. aprila 1920.

Učenci:

Ko se je začel v Trnovski vasi pouk, ga je obiskovalo le malo otrok. Leta 1807 je šolo obiskovalo le od 20 do 25 učencev. Že leta 1839 je število učencev naraslo na 103, leta 1845 jih je bilo 117, deset let kasneje (1855) pa že 130. Takšno število učencev se je obdržalo do leta 1869, ko je prišlo do šolske reforme. Obisk je bil v vsem tem obdobju majhen, še posebej poleti, ko so bili nekateri zaradi dela oproščeni pouka, slabo pa so ga obiskovali tudi starejši učenci. Otroci, ki so služili pri kmetih, in drugi, predvsem revni učenci, so šolo zapuščali že z desetim letom. Še posebej veliko izostankov je bilo v času I. svetovne vojne, kar lahko razložimo s pomanjkanjem delovne sile. V obdobju vojne je zabeležen tudi upad rojstev.

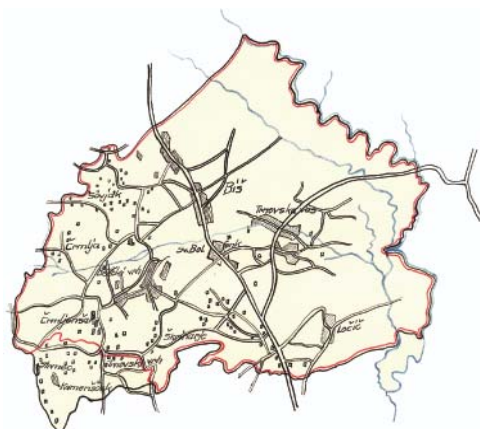
OBDOBJE MED VOJNAMA

Slovensko šolstvo je v novi državi, Kraljevini SHS oziroma kasneje Kraljevini Jugoslaviji, to je po letu 1918, doživelo nove spremembe. 23. januarja 1930 je bil sprejet Zakon o narodnih šolah, ki je podpržavil vse ljudske šole. Po tem zakonu je osnovna šola trajala štiri leta, višja ljudska šola pa je bila namenjena otrokom, ki so končali osnovno šolo, in je prav tako imela štiri razrede. Šolanje v vseh osmih letih je bilo obvezno, dopolnili sedmo leto starosti ni zajela vseh otrok. Vzroki za neredno obiskovanje zaradi kazenskih ukrepov ...

Učitelji, duhovnik in učenci leta 1929

V obdobju po I. svetovni vojni je šola v Trnovski vasi doživela več sprememb. Leta 1927 je takratno ministrstvo prosvete na podlagi svojega odloka, da ne sme biti v razredu več kot 50 otrok, razširilo šolo v trirazrednico. Ker takrat ni bilo tretje učilnice, sta bila prva dva razreda razdeljen oziroma so izvajali celodnevni pouk od 9.00 do 12.00 in od 13.00 do 15.00. Uro odmora med poukom so učenci izkoristili za kosilo in za igro. Toda krajevni šolski odbor se je hotel izogniti stroškom razširjanja šole. Zato je vse učenci iz drugih okolišev poslal na druge šole. Takšnih učencev je bilo 19 in njihovo število se je zmanjšalo na 87. Na podlagi tega je šolski odbor leta 1928 vložil protest proti

*Šolska občina (šolski okoliš) Trnovska vas
med vojnama*

*Prva stran spričevala iz obdobja
Kraljevine Jugoslavije*

Ocena učnega											
Pollatje	Vednje	Verouk	Narodni jezik i. materinski jezik	Slovenski jezik	Srbohrvaški jezik	Zgodovina	Zemljepis	Matematika	Pravica	Estetika	Šport
I	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.
II	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.

Pregled redov:			
za vedenje	za napredek	in latini uspeh	štev.
odlično ==	odi	odlično ==	odi
prav dobro ==	pd	prav dobro ==	pd
dobro ==	d	dobro ==	d
neprimerno ==	npr	slabo ==	sl
		nezadostno ==	nz

uspeha											
Higijena	Gospodinjstvo	Ročno delo	Blazilo	Lepotice	Petje	Telesna vzdrževanje	Latini uspeh	opravljeno	izredni del	ocenjeno	Datum izdaje
5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.	5. pol.

Podpis staršev ali skrbnikov: *Boško Alojč*

II. polletje:

Predmeti in ocene v Narodni šoli iz obdobja Kraljevine Jugoslavije

trirazrednico, saj je število domačih šoloobveznih otrok naraslo na 165. Čez tri leta, torej 1937, je bila šola v Trnovski vasi z novim odlokom razširjena v štirirazrednico.

V tistem obdobju so od šolskih predmetov imeli verouk, slovenski jezik, srbohrvaški jezik, zgodovino, zemljepis, računstvo in oblikoslovje, spoznavanje narave, gospodinjstvo, ročno delo, risanje, lepoticje, petje in telovadbo. Ocenjevali so tudi vedenje.

Disciplina v šoli je bila zelo stroga. Učenci so morali v klopih sedeti mirno, z rokama na hrbtu ali z dlanmi položenimi na klopi. Kdor se je le malo premaknil, je že »okusil« udarec palice ali ga je doletela kakšna druga kazen. »Klobase« na telesu so bile pogoste, učenci pa so to mirno prenašali, ker je tako pač moralo biti.

Učitelji:

Vodstvo šole je leta 1919 prevzel Štefan Kos, ki jo je vodil do leta 1934. V obdobju med vojnama so na šoli v Trnovski vasi delovali: Marija Burja (do 1921), Barica Klampfer (leta 1922), Zofija Breznik, poročena Hönigsman (do 1925), Valerija Kamenšek (do 1928), Alojzija Debeljak in Berta Kos (šolsko leto 1927/28), Frida Klethofer (1929-1937), Jožefa Mohorič (1934-1937), Alojzija Marin (1934-1939), Niko Šuen (21. avgust 1939 do 1940), Viktor Švajger (1938-1940) in Zora Švajger (1938-1941).

Učenci:

Tudi v tem obdobju so zabeležena velika nihanja v številu otrok. V šolskem letu 1918/19 je bilo vpisanih 163, v šolskem letu 1927/28 pa samo 110 učencev. Leta 1934 jih je bilo 165, naslednje šolsko leto pa 192, ker je iz Destrnika prišlo 40 učencev. Največje število v šolo vpisanih otrok je bilo tik pred II. svetovno vojno - v šolskem etu 1939/40, in sicer 245 učencev.

Uradna pečata šole med vojnama

OBDOBJE OKUPACIJE

Med vojno je šolstvo pristalo ob strani »pomembnejših« političnih dogodkov. Vojaštvo je zasedlo veliko šolskih prostorov in uničevalo šolsko imetje, ponekod pa so bile zaradi vojaških spopadov uničene celotne šolske stavbe. Šolske razmere pod tujo zasedbo so se sicer po pokrajinah razlikovale, končni cilj pa je bil pri vseh okupatorjih isti. Slovenskega šolarja so želeli pridobiti in preobraziti za svojo nacionalno in razredno ideologijo. Zaradi pogostega prekinjanja pouka, izseljevanja slovenskega prebivalstva in potujočevalske vloge šole je bila najbolj prizadeta prav izobrazba, zlasti pa vzgoja slovenske mladine.

Leta 1941 je vojna prišla tudi v Trnovsko vas. Zaradi vojaške nevarnosti se je pouk končal že 1. aprila 1941. Učitelji, ki so poučevali v šoli v Trnovski vasi, so se v prvih dneh okupacije razbežali, ob koncu aprila pa so se vrnili in čakali, kako se bodo stvari razpletle. Nemški okupator je med prvimi izgnal učitelje. Najprej sta bila aretirana in kasneje izgnana učitelja Škender Oton in Simonič, ki sta začela na šoli delovati malo pred okupacijo.

Pouk v novih razmerah se je začel julija 1941. Bil je zelo nekakovosten, saj se učitelji in otroci niso razumeli, ker je potekal v nemškem jeziku, zato so v glavnem peli in telovadili. Poleg nerazumevanja jezika so učenci trpeli tudi zaradi ponižujočega odnosa učiteljev. Ti so jih zmerjali z »Windische Hunde« in jih tudi močno pretepali. Učenci nemških učiteljev niso spoštovali ampak so se jih bali. Otroci so trpeli tudi zaradi uši in drugih nadlog. Učenci so pri pouku uporabljali nemške učne knjige: prvo berilo, različne čitanke in vsako šolsko leto svojo računico. Mnogo so pisali in risali. Takrat vsakodnevno obiskovanje pouka ni bilo obvezno.

V tem obdobju je šola doživela veliko škode. Okupator je skoraj popolnoma uničil šolsko knjižnico, zelo slabo pa so nemški učitelji in tudi vojaki ravnali tudi z inventarjem, saj so ga zelo poškodovali, slabo pa naj bi bili skrbeli tudi za red in čistočo šole.

Med vojno je v šoli potekal tudi verouk. Tedanji nemški duhovnik Kiefer je skrbno poučeval otroke v krščanskem nauku. Ker niso razumeli nemškega jezika, je bil pri vseh veroučnih urah domačin Anton Ferš.

Izgnani slovenski učitelji so v novih krajih aktivno delovali proti okupatorjem. Oton Škender je na Hrvaškem, kamor je bil izgnan, sodeloval s partizani in učil v hribovski šoli. Partizanska učiteljica je postala tudi Bogomila Simončič. Viktorja Švajgerja so 3. avgusta 1942 med poletno ofenzivo v Velikih Laščah ustrelili Italijani, ker je na osvobojenem ozemlju organiziral odbore OF.

Učitelji:

Prva učiteljica je bila Ilka Brečko, rojena Kronvogel, iz Črmlje, ki je poskušala otroke s pomočjo slovenščine uvesti v nemško šolo. Toda na šoli je ostala le kratek čas. Za njo se je zvrstilo devet nemških učiteljev, ki pa niso bili strokovno usposobljeni. Prvi je bil Kurt Ferstl, ki je prišel 7. avgusta 1941. Za njim sta 22. novembra 1941 prišla Leopold in Karoline Tschol. 3. januarja 1942 je prišla Ericka Dittrich, dva meseca kasneje (5. februarja 1942) pa Dorothea Führer. Čez dobro leto (14. februarja 1943) je prišla Gerpa Elö, ki ji je čez slaba dva meseca (11. aprila 1943) sledila Hertha Gajdas. Zadnja je prišla Kanetka, ki pa je po božiču 1944 ni bilo več nazaj, ker se je bala partizanov. Hertha Gajdas se je umaknila z nemško armado.

POVOJNO OBDOBJE

Politične spremembe 1945 so prinesle novosti na vseh področjih družbenega življenja, tudi v šolstvu, ki je doživelo toliko novosti kot nikoli dotlej. V prvih povojnih letih je bilo v šolstvu mnogo improviziranja in neprestanih sprememb. V vsebinskem smislu je nova oblast vnašala v šolstvo svojo ideologijo marksizma-leninizma na najrazličnejše načine: z učnimi načrti in učbeniki, z ideološkimi čistkami, s podpiranjem zasebnih šol, s številnimi državnimi praznovanji in z delovnimi akcijami. Zaradi pomanjkanja učiteljev so uvedli po vojni kratke pedagoške tečaje. Šolska reforma 1958 je prinesla enotno osemletno osnovno šolo kot edino obliko obveznega šolanja. Izreden razvoj je doživelo strokovno šolstvo z novimi vrstami šol. Odpravljene so bile klasične gimnazije. Z ustanavljanjem novih fakultet je velik razmah doseglo višje in visoko šolstvo. Svoje mesto v šolskem sistemu v Sloveniji je dobilo tudi šolstvo italijanske in madžarske manjšine. Slovenske šole so delovale (in delujejo) tudi v zamejstvu in izseljenstvu. Od 1945 smo imeli Ministrstvo za prosveto LR Slovenije, za svetovalno delo je pozneje skrbel Republiški zavod za preučevanja šolstva, predhodnik Zavoda SR Slovenije za šolstvo.

Z ustavo (1963) so tudi v šolstvu pričeli oblikovati nove socialistične samoupravne odnose. Po reševanju materialnih problemov izobraževanja se je težišče dela preneslo na izpolnitev šolskega sistema, uvajanje novih metod in vsebin izobraževanja. Sedemdeseta leta ocenjujemo kot najplodnejša v povojnem šolstvu. V osnovnem šolstvu so od 1975 naprej uvajali celodnevno osnovno šolo. Ko so oblasti ocenile, da je na ideološkem področju vladal »vzgojni nevtralizem«, so po letu 1971 zaostriale zahteve po ideološki vzgoji v šolah. Kritike praznovanj in delovanja pionirske in mladinske organizacije so se začele pojavljati po Titovi smrti (1980). Na dogajanja v šolstvu so vplivale tudi širše družbene spremembe. Po razglasitvi samostojnosti in neodvisnosti Republike Slovenije in sprejetju ustave 1991 se je slovenski šolski sistem bistveno spreminjal, zlasti še s sprejemom novih šolskih zakonov 1996 (devetletka ...).

Prvo šolsko leto po osvoboditvi se je v Trnovski vasi začelo 15. oktobra 1945 in je trajalo do 30. junija 1946.

Takoj po vojni so imeli največ težav s slabim stanjem šole in pomanjkanjem učiteljev, zato je bil pouk večkrat oviran, 2. in 3. razred pa sta bila združena, ker je bilo premalo učiteljev. Velika ovira pri napredovanju učencev je bilo minimalno znanje, kar je bila posledica nerednega in neprimerne pouka med okupacijo. Velike težave so bile predvsem zaradi slabega znanja slovenščine. Zaradi tega so predlagali celo združitev 1. in 2. razreda.

Zelo težko delo je bilo tudi v 1. razredu, ker je bilo v njem 65 učencev. Pri tem ni bilo največ novincev ampak so to bili učenci stari od 9 do 12 let, ki med okupacijo niso napredovali ali sploh niso obiskovali šole.

Šolsko poslopje ni ustrezalo niti v zdravstvenem niti v prostorskem pogledu. Pritlični del stavbe je bil vlažen. Učilnici sta bili le dve, učencev pa je bilo najmanj za petrazrednico (šola je bila takrat štirirazrednica). V učilnici je bil oder, na katerem je bila stara tabla, ki se je dala pomikati gor in dol. Klopi so bile stare in v vsaki so sedeli štirje učenci. Tla so bila iz starih, že precej dotrajanih desk. V odmoru se je neznosno prašilo, posebno pozimi, ko so otroci ostali kar v razredu. Čez nekaj let se je nekomu posvetilo, da bi tla namazali z nekakšnim oljem. Od takrat je bilo glede prašenja bolje, toda po šoli se je začel širiti neprijeten vonj po tem olju. Še bolj neprijeten vonj se je

širil iz stranišča. Ta so bila čisto primitivna. Včasih so se luknje in odvodi zamašili in treba je bilo poklicati gasilce. Toaletnega papirja ni bilo, uporabljali so časopisni in drugi papir. Tekoče vode za splakovanje stranišča in umivanje rok ni bilo.

Tudi učitelji so imeli zelo slaba stanovanja, če so sploh imeli prostor v šoli. V šolski stavbi so bile tudi kmečka hranilnica in

Učilnica po osvoboditvi

posojilnica, celo svinjska kuhinja, kajti šolski upravitelj je redil tudi svinje, koze in kokoši. Učitelje in učence je pri pouku oviralo tudi pomanjkanje učnih sredstev in šolskega materiala ter mrzla šola pozimi. Učitelji so si pomagali s svojimi zvezki in knjigami, učne pripomočke so izdelovali sami (zemljevide ...).

Šolski obisk je bil zelo slab; pozimi zaradi pomanjkanja obleke in obutve, poleti zaradi dela, velikokrat pa zaradi malomarnosti staršev.

Takšno stanje je bilo v šoli še dolgo let po osvoboditvi. Začetek šolskega leta se je ustalil v septembru. V šolskem letu 1948/49 je šola postala petrazrednica, naslednje šolsko leto 1949/50 pa je s prezidavo dobila še eno učilnico. V tem letu se je kraj Sv. Bolfenk preimenoval v Trnovsko vas in tudi šola je morala nositi takšen naziv. Šolo se vse bolj mučile težave zaradi pomanjkanja učiteljev. Reševali so jih tako, da je en učitelj učil več (ponavadi dva) razredov; in sicer enega dopoldne in drugega popoldne - po skrajšanem predmetniku, kar pa se je poznalo na znanju učencev. Zaradi pomanjkanja učiteljev je v šolskem letu 1962/63 potekal pouk v treh izmenah: dopoldan 7.00–10.30 so imeli pouk 2., 4. in 5. razred, dopoldan 10.45–14.00 sta bila na vrsti 6. in 7. razred, popoldan 14.00–17.15 pa 1. in 3. razred.

Učenci leta 1955

Zaradi vse slabšega stanja šolske stavbe so poleti leta 1952 pobelili notranjost šole, popravili so tudi dimnik in streho, ki je bila že kot rešeto. V novi učilnici so takrat postavili tudi novo peč za ogrevanje. Zelo zanemarjeno podobo je takrat kazal tudi šolski sadovnjak.

V šolskem letu 1952/53 je bilo v šoli 7 razredov, v šolskem letu 1954/55 pa je šola imela 8 razredov v 6 oddelkih (6., 7., in 8.

razred).

Tukaj je treba omeniti še eno pomembno stvar. Do konca 50. let je bil pouk večkrat moten zaradi boleznih učencev. Najpogostejše bolezni šolske mladine so bile ošpice, mumps, koze in oslovski kašelj. Veliko je bilo tudi boleznih zaradi neprimerne in pomanjkljive obutve otrok. V kroniki se še v 50. letih omenja, da so otroci prihajali v šolo bos, z raztrganimi oblekami, umazani in nekateri zelo zanemarjeni. Veliko preglavic so povzročale tudi uši. Odpravljali so jih s petrolejem, ker drugih sredstev takrat ni bilo. Še bolj razširjene so bile bolhe, posebno v družinah, v katerih je bilo dosti otrok. Teh pa takrat ni bilo malo. Zdravstveno stanje se je z leti in uvedbo zdravstvenih in sistematskih pregledov in izboljšanjem standarda začelo izboljševati.

V šolskem letu 1961/62 je prišlo do več sprememb. Zaradi majhnega števila vpisanih otrok v 8. razred (samo 6) so ga ukinil in učenci so morali hoditi na druge osnovne šole v bližini (Destrnik, Voličina, Sveta Trojica – takrat Gradišče). To je povzročilo otrokom nove težave, ker so morali vsak dan pešati precej daljšo pot do šole in nazaj. V tistem šolskem letu so v 6. razredu uvedli tuji jezik - nemščino (za katero je bilo veliko zanimanje), v 7. pa je bila uvedena angleščina. V 6. in 7. razredu se je pouk izvajal v predmetni obliki. Posamezne predmete so si razdelili učitelji, ki so poučevali na šoli - glede na lastno znanje in interes.

V šolskem letu 1963/64 so zaradi majhnega števila otrok ukinili 7. razred. Učenci so se po večini prešolali na šolo v Destrniku, učenci iz Biša pa so začeli hoditi v Sveto Trojico. Zaradi tega se je spremenil tudi čas pouka. Spet je bil uveden dvoizmenski pouk (1., 4. in 6. razred je pričel s poukom ob 8.00, 2., 3. in 5. pa ob 12.30).

Zaradi majhnega števila otrok v 6. razredu so se nove spremembe obetale v šolskem

Sprejem cicibanov med pionirje konec 70-ih let. V ozadju je dotrajana stavba šole

Socialistična federativna
republika Jugoslavija

Socialistična republika
Slovenija

IZKAZ

O ŠOLSKEM USPEHU

»Prvič: Vaša naloga je, da se učite. Le kdor se uči, bo kaj znal. In le kdor kaj zna, bo lahko koristil domovini.
Drugič: Naučiti se morate ljubiti svoje domovine. Domovina je praviša krt za svobodo.
Tretjič: Poslati morate takšni, kakršni so bili vaši tovarši mladinci med bojem.«
Tito

Založila DZS (za učence-učenke osnovne šole) — Obr. 1.28
34P-LV-1969-02 10 624 83

Izkaz o šolskem uspehu iz obdobja SFRJ

letu 1968/69. Učenci bi namreč morali začeti hoditi v šolo na Ptuj, kamor bi jih vozili posebni avtobusi. Ker teh avtobusov ni bilo, so učenci odšli na sosednje osnovne šole. Toda kmalu so se vrnil v Trnovsko vas in nadaljevali šolanje na domači šoli. Novost v tem letu so bili popravni izpiti za učence od 5. razreda naprej in to iz enega ali dveh predmetov. Učenci, ki so imeli popravni izpit so imeli med počitnicami 10 dni dodatnega pouka, konec avgusta pa so

Gradnja šole leta 1980

soglašala. Dobro so se zavedali, da je kraj s tem nazadoval, še posebej v kulturnem smislu. Toda odloku so se morali ukloniti tako starši kot učitelji in s šolskim letom 1970/71 so učenci 6. razreda začeli hoditi na OŠ Toneta Žnidariča.

V tem obdobju so postajale vse glasnejše zahteve po novi šoli, kajti delo je bilo zaradi dotrajanosti vse težje.

V šolskem letu 1974/75 je bila z novimi mizami in stoli opremljena prva učilnica. Zamenjali so stare in že zelo dotrajane klopi ostale pa so še v dveh učilnicah.

Naslednje šolsko leto (1975/76) je bilo uvedeno ocenjevanje vzgojnih predmetov (telesna, glasbena in likovna vzgoja) z ocenami zelo uspešno, uspešno in manj uspešno.

Uvedeno je bilo tudi ocenjevanje vedenja z vzorno, s primerno in z manj primerno.

Šolsko leto 1976/77 ni prineslo obnove šole so pa uredili njeno okolico. Asfaltiran je bil dovod do glavnega vhoda v šolo in do cerkve in gostilne Vurcer. Pred šolo je bila ponovno urejena ograja okrog vrta, ker je bila prejšnja zaradi razširitve asfaltnega cestišča porušena.

V šolskem letu 1977/78 so se stopnjevala prizadevanja za izgradnjo nove šole. Oktobra je prišla na obisk posebna komisija, v kateri so bili predstavniki takratnega Zavoda za šolstvo OE Maribor, Izvršnega sveta Ptuj in drugi. Ogledala si je zemljišče za cerkvijo, na katerem bi gradili šolo in z njim soglašala. Toda velik problem so predstavljala finančna sredstva, čeprav so jih krajin zbirali s samoprispevkom. Ker je bila šola v načrtu za gradnjo že od leta 1971, so upali, da bo zgrajena že v naslednjem šolskem letu. Upanje je bilo upravičeno, saj je bila stara šola v izredno slabem stanju. Nizkostropna konstrukcija in ostreže sta bila dotrajana, stopnišče se je ugrezalo, v kleti je odpadal omet, neprimerne so bile

opravljali popravni izpit. Naslednje šolsko leto (1969/70) je izšel odlok, da se bo zaradi majhnega števila učencev 6. razred v Trnovski vasi ukini. Skupščina občine Ptuj je namreč 17. julija 1970 izdala končni sklep o ukinitvi 6. razreda na šoli v Trnovski vasi, učenci pa so se prešolali na osnovno šolo Tone Žnidarič (danes Mladika) na Ptuj. Temeljna izobraževalna skupnost Ptuj je organizirala avtobusne prevoze.

S to odločitvijo večina staršev ni

Ptujski tednik, 13. 8. 1981, o otvoritvi šole

tudi sanitarije, iz katerih se je vonj širil po celi šoli. Na šoli ni bilo pitne vode, kajti voda v vodnjaku je bila higiensko oporečna, na vodovodnem omrežju pa je ni bilo. Tega leto so v šoli uredili dva kabineta za učila, v veliki meri so opremili prostore šolske kuhinje in v počitnicah prepleskali vse tri učilnice.

S 1. januarjem 1978 je bila šola (po izvedbi referendumu) priključena OŠ Tone Žnidarič in tako postala, poleg vitomarške, podružnična šola OŠ Tone Žnidarič.

Dolgoletne sanje o novi šolski stavbi so se začele uresničevati v šolskem letu 1980/81. 5. februarja 1981 so zabetonirali temelje nove šole. Gradbena dela so bila zaradi slabega vremena nekoliko motena. Maja so začeli postavljati in montirati montažne elemente. Sledila so dela obrtnikov in inštalaterjev. Konec maja je bila nameščena oprema za telesno vzgojo ter pohištvo za učilnice in pisarno, junija pa še oprema za kuhinjo. V tem mesecu je Cestno podjetje začelo urejati še zunanjo okolico šole.

V petek, 7. avgusta 1981, je bila na ploščadi pred novo šolo svečanost ob otvoritvi šole. Slavnostni govornik je bil Alojz Čuček, prisotni so bili predstavniki SO Ptuj, njen predsednik, predstavniki IS, učitelji, ki so poučevali na tej šoli, gostje iz sosednjih KS in domačini. Aktiv kmečkih žena je pripravil pogostitev: domači narezek, drobno pecivo, potico in gibanice. Zaradi tehničnih težav so začeli pouk v novi šoli šele 29. septembra 1981.

V šolskem letu 1983/84 je bilo govora o novih šolskih okoliših. Šola v Trnovski vasi naj bi pripadla OŠ Destrnik, toda starši in krajani so aktivno nastopili proti temu.

11. junija naslednje šolsko leto (1984/85) so na OŠ Toneta Žnidariča, katere del je bila takrat šola, sprejeli sklep o izvedbi referendumu za odcepitev podružnice. Starše otrok petega razreda so na sestanku seznanili, da bodo učenci nadaljevali šolanje na OŠ Destrnik. Toda starši so vztrajali, da se želijo njihovi otroci šolati na Ptuj. To je bilo tudi upoštevano saj so par dni za tem sporočili, da bodo šolarji nadaljevali šolanje na Ptuj. Enako je bilo tudi v šolskem letu 1986/87.

V šolskem letu 1990/91 so šolsko leto razdelili na trimestre, v 1. razred je bil uveden nivojski pouk, naslednje šolsko leto (1991/92) pa je bil nivojski pouk uveden tudi v 2. razredu. 5. decembra istega leta se je takratna matična šola Toneta Žnidariča preimenovala v OŠ Mladika.

Šolsko leto 1995/96 je prineslo kar nekaj novosti. Ukinjeno je bilo zgodnje učenje nemškega jezika v 4. razredu. Novembra je bil na Mestni občini Ptuj organiziran sestanek o prenosu finančnega poslovanja na OŠ Destrnik, kar je dejansko pomenilo spremembo šolskega okoliša. V istem šolskem letu so se učitelji začeli strokovno izobraževati za 9-letno osnovno šolo.

V naslednjem šolskem letu (1996/97) je bilo ukinjeno ocenjevanje vedenja otrok. 24. julija je Občinski svet Občine Destrnik-Trnovska vas sprejel sklep o izločitvi podružnice iz OŠ Mladika. Svet šole Mladika je 4. avgusta sprejel sklep o izločitvi podružnice, s tem da so učenci 6., 7. in 8. razreda še naprej obiskovali OŠ Mladika, in sicer v obdobju petih let. Začele so se tudi priprave za dograditev šole ob prehodu na 9-letko. Začeli so zbirati idejne projekte.

S šolskim letom 1997/98 je šola spadala v novi šolski okoliš, ki je bil enak mejam Občine Destrnik-Trnovska vas. Ravnatelj Drago Skurjeni je poleg zgodnjega učenja tujih jezikov na razredno stopnjo razporedil športnega pedagoga in uvedel računalništvo. Na začetku je bil na šoli le en računalnik, kasneje je dobila še štiri. Septembra istega leta je bil izglasovan samoprispevek (85 % je glasovalo za) za dograditev šole in večnamenskega prostora ter drugih komunalnih objektov v kraju. Na šoli je začel

Položitev temeljnega kamna za novo šolo, vrtec in telovadnico

S šolskim letom 2001/02 je bil uveden prvi razred devetletne šole. V oddelku sta sodelovali učiteljica Majda Drumlič in vzgojiteljica Darja Zadavec. Za devetletko je bila dodatno opremljena učilnica za delo v kotičkih (predalčniki, gledališče, televizija z videorekorderjem, računalnik, preproga ...). V šolskem letu 2003/04 je bila določena lokacija za gradnjo nove šestrazredne šole, in sicer na zemljišču ob novem naselju za cerkvijo. Naslednje šolsko leto (2004/05) je najbolj zaznamovala položitev temeljnega kamna za novo šolo, vrtec in telovadnico. 17. septembra ob 16.00 so kamen položili predstavnik izvajalca del podjetja Granit iz Slovenske Bistrice, župan in ravnatelj. V naslednjih dneh so že začeli gradbena dela, ki so hitro napredovala.

Zaposleni:

Učiteljska mesta so bila dober del obravnavanega obdobja slabo zasedena. Dostikrat so učitelji nadomeščali svoje kolege po pol leta ali več, kar se je kazalo na kakovosti pouka. Zelo pogoste so bile tudi premestitve učiteljev v drug kraj.

Po vojni so na šoli spet začeli poučevati slovenski učitelji. Po osvoboditvi se je na šolo vrnila Zora Švajger, ki je nadaljevala delo. Istega leta sta se ji pridružili Silva Jurečič in Sonja Mlač. Leta 1946 je postal šolski upravitelj Niko Šuen.

Po letu 1946 so na šoli delovali: Jože Žokš (samo en mesec), Božena Kocmur, Viktorija Medved, Marija Švarc-Pelcl, Oliva Brezovnik, Anica Čuček, Marija Zupanc (Mici), Majda Sinrajh, Marta Novak, Anka Zorc, Marjana Ivanuša, Milena Čendak, Breda Tušek, Alenka Pikon, Vida

Zaposleni v šoli ob novozgrajenem bloku v 60. letih.

Zaposleni leta 1978.

Zdenka Dvoršek (do 3. 11., nato Hilda Murko, od 2001 poročena Bedrač), Lidija Verlek (4 ure nemščine v 5. razredu), Anica Gracer (mala šola), Jožica Krajnc (mala šola), Ana Mohorič (kuharica in čistilka), Ivanka Volgemut (čistilka), Feliks Slaček (hišnik), Bojan Peklar (od 4. 1. namesto Hilde Murko), Blanka Vrbnjak, Kristina Vuzen (nemščina v 4. in 5. razredu), Vili Veg (knjižnica), Alenka Štrafela, Karmen Ivančič (nemščina v 4. in 5. razredu), Nataša Zemljič (pevski zbor), Dragica Pešakovič (računalništvo 3., 4. in 5. razred), Sonja Stepanov (OPB), Katja Vrtič, poročena Gajzer (nemščina v 4. in 5. razredu), Jožica Zorko (OPB), Branko Lah (športna vzgoja v 3., 4. in 5. razredu), Jean Bohorč (računalništvo v 3., 4. in 5. razredu), Tina Vrhovšek (angleščina v 3., 4. in 5. razredu in pedagoginja), Jelka Slemenšek (angleški jezik), Suzana Klasič (OPB); Nataša Welle (pedagoginja), Darja Zdravec, Petra Vrečar (OPB), Nina Vrtič, poročena Holc, Majda Šuen (čiščenje), Milan Kunčič (matematika 5. razred); Petra Vrečar (OPB), Lidija Zrim (OPB), Maruška Vekjet (tuja jezika), Stanka Drobnak (matematika 5. razred), Gorazd Voglar (športna vzgoja v 3., 4. in 5. razredu), Jasna Marin (tuji jeziki),

Brigita Matjašič (slovenski jezik v 5. razredu), Janko Marinič (likovna vzgoja), Ernest Kokot (glasbena vzgoja in pevski zbor), Andreja Burina (OPB), Janja Kronvogel (kuhinja in čiščenje), Nives Skamlič (logopedinja), Maja Nerat (dodatna strokovna pomoč), Diana Ropret (iz centra za sluh in govor iz Maribora), Jolanda Zelenko, Mirjam Pleteršek (športna vzgoja), Mojca Hrovat (tuji jeziki), Cvetka

Zaposleni leta 1980

Stalni učitelji leta 2005 (manjka Drago Prelog)

Mauko (slovenski jezik v 5. razredu), Jasmina Caf (spoznavanje narave), Karel Majer (dodatna strokovna pomoč), Mojca Hribar (dodatna strokovna pomoč), Drago Prelog (športna vzgoja), Martina Koroša (slovenski jezik v 5. razredu), Aleš Marđetko (jutrnanje varstvo in OPB).

Učenci:

Če na grobo povzamemo številčno stanje otrok, lahko rečemo,

da se je njihovo število nekje do prve polovice 60. let gibalo od 190 do največ 220. Njihovo število je vse do danes stalno stagniralo ali upadalo, posledica tega pa je bilo ukinjanje razredov in prešolanje otrok na sosednje šole in na Ptuj (po petem razredu) ter v današnjem času na matično šolo na Destrniku (po šestem razredu – devetletka).

PROJEKTI, RAZSTAVE IN RAZISKOVALNE NALOGE

Razstave in kulturne prireditve:

Oktobra v šolskem letu 1979/80 so učitelji v počastitev krajevnega praznika organizirali etnografsko razstavo. Nekateri razstavljeni predmeti so bili stari čez sto let. Veliko fotografij in starih knjig je razstavljal Danilo Muršec iz Biša. Ob smrti Josipa Broza Tita so učenci pripravili razstavo fotografij in del o njem ter predvajali njegove govore z gramofonskih plošč, 22. junija pa so pripravili zaključno razstavo del in drugih izdelkov.

Razstava ob 200-letnici šole

V šolskem letu 1983/84 je bila ob krajevnem prazniku v šoli razstava ročnih del krajank.

V šolskem letu 1984/85 je bila odprta razstava ob 200-letnici šole. Pripravili so jo Simon Petrovič, Ivan Lovrenčič in Franci Golob, za likovni del je poskrbela Anica Zupančič. Ob tej priložnosti je izšla posebna številka glasila Mladost.

26. oktobra se je začel slovensko-avstrijski simpozij ob 100-letnici smrti dr. Jožeta Muršca. Šola je sodelovala s kulturnim programom in spominskimi darili – glinaste posode, ki so jih oblikovali šolarji, so napolnili s krlji.

Projektno delo:

V šolskem letu 1992/93 je bilo izvedeno prvo projektno delo z naslovom »Moj kraj skozi čas«. Sestavljeno je bilo iz petih področij: stare obrti, ljudski običaji in plesi, od zrna do kruha, pletenje, vezenje in novinarstvo. Mentorji so se z zunanjimi sodelavci predstavili na razstavi in s programom, ki je bil obiskan v velikem številu. Gospodinje so spekle različno pecivo in več vrst kruha. Nastala sta album in videokaseta.

*Utrinki z razstave in zaključne prireditve projekta
»Moj kraj skozi čas«*

V šolskem letu 1993/94 so učitelji, učenci in starši skupaj pripravili projekt »Peli so jih v cimprani hiši«. Svoja raziskovanja in izdelke so predstavili širši javnosti. Tesar Stanko Mihelak je izdelal več kot meter visoko cimprano hišo, ki jo je Anton Krajnc nato pokril s slamo.

Naslednje šolsko leto (1994/95) je bil predstavljen projekt »Družina – družinski prazniki«.

V šolskem letu 1995/96

Utrinek pri predstavitvi projekta »Sijaj, sijaj sončece«

aktivno. Predstavili smo projekt »Koline« pod mentorstvom Hilde Bedrač.

Aprila je izšla brošura »Siva čaplja – znamenitost občine Trnovska vas« avtorice Angele Fras in soavtorja Draga Skurjenega. Projekt »Kolonija

Naslovna stran brošure o sivi čaplji

Naravoslovna učna pot Jezera

je maja Milena Meznarič predstavila projekt »Tako so jedli dedki in babice«.

Oktobra v šolskem letu 1997/98 so učitelji, učenci in krajanji predstavili projekt »Sijaj, sijaj sončece«, v katerem so prikazali pastirske igre, ponovili izštevanka, izdelovali stolčke iz sitovca ... Nastala je tudi zloženka, v jedilnici šole pa je bila na ogled tudi razstava. V šolskem letu 1999/2000 je šola ob letu starejših ljudi predstavila projekt z naslovom »Sožitje generacij«, ki so ga posebej doživeli dedki, babice in drugi starejši krajanji. V istem šolskem letu (marca) je bil staršem predstavljen projekt Milene Meznarič »Praznujmo pomlad«. S tem projektom je bilo podrobneje predstavljeno praznovanje velike noči.

Šolsko leto 2000/01 je bilo glede projektov zelo

sive čaplje« o neposrednem učenju v naravi – v Jezerah je bil predstavljen na Festivalu vzgoje in izobraževanja v Celju. Junija je Milena Meznarič v okviru Zdrave šole uspešno predstavila projekt »Ne damo zobkov zobu časa«.

Novembra in decembra v šolskem

letu 2001/02 je potekal projekt »Drugačni med nami« pod vodstvom Milene Meznarič. Isti projekt je potekal tudi naslednje šolsko leto, 2002/03.

4. junija 2003 je Angela Fras avtorica zloženke Naravoslovna učno pot Jezera v sodelovanju z Zavodom za naravno in kulturno dediščino OE Maribor in Društvom za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije predala namenu naravoslovno učno pot »Jezera«. Za oblikovanje zloženke je poskrbel Bišan Zmago Šalamun. Učna pot je bila 12. junija 2003 predstavljena v televizijski oddaji Dobro jutro.

V šolskem letu 2004/05 je učiteljica Milena Meznarič izvedla tehniški dan in prireditev z naslovom »Z lučko v očeh v praznične dni«. Ob veliki noči smo izvedli tehniški dan na temo »Velika noč«.

Raziskovalne naloge:

Učenci 4. razreda so v šolskem letu 1999/2000 v Znanstvenoraziskovalnem središču Bistra zagovarjali raziskovalno nalogo »Kolonija sivih čapelj v Bišu« pod mentorstvom Angele Fras in zanj o dobili srebrno priznanje.

Še uspešnejši so bili učenci v naslednjem šolskem letu (2000/01), ko so za isto nalogo na VI. srečanju

mladih ornitologov Slovenije dobili prvo nagrado v starostni skupini od 1. do 5. razreda.

V šolskem letu 2001/02 so na VII. srečanju mladih ornitologov Slovenije, pod mentorstvom Angele Fras, predstavili nalogo »Štetje gnezd kmečke lastovke v občini Trnovska vas« in prejeli zlato priznanje. Z nalogo Mestna lastovka v Trnovski vasi so novembra 2002 na VIII. ornitološkem srečanju učenci Mitja Potrč, Ines Švarc in Doroteja Dvoršak, dobili zlato priznanje. Aprili 2003 so prejeli zlato priznanje na 11. regijskem srečanju mladih raziskovalcev Spodnjega Podravja in Prlekije za isto nalogo. Velik odmev ima 20 minutni film o mestni lastovki. Scenarij za film je pripravila Angela Fras, tekst je brala učenka Doroteja Dvoršak. Film je posnel znani ptujski naravovarstvenik Vekoslav Lasič.

V šolskem letu 2004/05 sta bili predstavljeni dve raziskovalni nalogi. Mentor Aleš Mardetko je z učencema iz petega in učenkama iz sedmega razreda izdelal nalogo Turistične znamenitosti občine Trnovska vas. Naloga je prejela srebrno priznanje na državnem tekmovanju.

Druga naloga, pod mentorstvom Angele Fras, je imela naslov Klopotec svoje pesmi poje. Novembra 2004 je na 12. dnevih oralnega zdravja Slovenije Angela Fras sodelovala z referatom Druženje šolarjev in starostnikov je koristno.

ZNANE OSEBNOSTI, KI SO OBISKOVALE ŠOLO

Šolo v Trnovski vasi so obiskovali tudi ljudje, ki so postali znani in pomembni na širšem območju. Najpomembnejša med njimi sta bila vsekakor doktor Jožef Muršec in Jakob Gomilšak.

Doktor Jožef (Josip) Muršec - Živkov

dr. Jožef Muršec

Rodil se je 1. marca 1807 v Bišu očetu Janezu in materi Katarini, rojeni Krajnc. V šolo je hodil v letih 1814–1815. Od 1815 do 1817 je obiskoval šolo v Lenartu v Slovenskih goricah, kjer je imel strica dekana Jakoba Šalamuna. Med letoma 1818 do 1825 je nadaljeval šolanje na gimnaziji v Mariboru. Nato je bil dve leti na liceju v Gradcu. Od 1827 do 1831 je študiral bogoslovje. V duhovnika je bil posvečen leta 1830.

Služboval je pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah, Sv. Miklavžu pri Ormožu in na Ptuj. Od 1839 do 1845 je bil zasebni učitelj verouka in slovenščine ter vzgojitelj pri grofu Fridauu v Gradcu. Leta 1851 je po naročilu ministra Thuna, kot vladni komisar v na novo reformiranih gimnazijah na Hrvaškem uvažal maturo. V Senju je zbolel in se vrnil v Gradec, kjer je vse do upokojitve (1870) ponovno učil na realki. Upokojil se

je v Gradcu, kjer je tudi ostal in poučeval verouk, v zadnjih letih pa še slovenščino za gojence malega semenišča. Leta 1876 je v rojstnem Bišu ustanovil gasilsko društvo. Umrli je 25. oktobra 1895. Pokopan je na domačem pokopališču pri Sv. Bolfenku v Trnovski vasi.

Sodeloval je z veliko pomembnimi ljudmi, kar dokazujejo tudi njegova dopisovanja z Vrazom, Bleiweisom, s Slomškom in z drugimi. Zbiral je ljudske pesmi, pregovore, pravljice, pripovedke, rastlinska imena. Leta 1832 se je poskusil tudi v pesništvu in napisal svoje prve pesmi. Sodeloval je pri izdelavi Kozlarjevega zemljevida, na katerega je vrisal narodnostno mejo in opisal slovenska krajevna imena v mariborskem okrožju.

Udejstvoval se je tudi v političnem življenju.

Spadal je med privrženca ilirizma. 16. aprila 1848 je v Gradcu ustanovil društvo Slovenija, ki si je prizadevalo za združeno in samostojno Slovenijo.

Bil je velik organizator in podpornik (mecen) prebujajočega se slovenstva in dobrotnik. Moralno in denarno je podpiral slovenske dijake, društva, ustanove, hkrati pa tudi rojstni kraj Biš, domače reveže in sorodnike. Pošiljal je darove dijaškim kuhinjam v Mariboru, na Ptuj in v Celju, podpiral je mariborsko in ptujsko čitalnico, daroval je za celo vrsto narodnih ustanov na Slovenskem. Od 1859 je redno pošiljal velike darove lavantinski škofiji v Mariboru. V letih 1833 do 1839 je kupil do 14.000 knjig, ki jih je razširjal naprej, deloma jih je tudi podarjal. Zelo je pomagal domačemu kraju. Leta 1862 je z večjim številom knjig ustanovil župnijsko (javno) knjižnico in jo založil s slovenskimi in hrvaškimi knjigami. Pomagal je pri preureditvi župnišča v Trnovski vasi, pri obokanju in poslikavi cerkve, daroval je za povišanje zvonika in nove zvonove.

Šoli je kupil njivo, prav tako je veliko prispeval za gradnjo nove šole. Zagovarjal je stališče, da se narod lahko razvija samo v domačem jeziku, o čemer najbolj zgovorno pričata njegova »Kratka slovenska slovnica za prvence«, ter sodelovanje pri slovenskih časopisih. Njegova slovnica je bila po daljšem času zopet slovensko pisana, bila je slovensko in ne pokrajinsko naravnana. Pomembno vlogo je Muršec odigral v revolucionarnem letu 1848/49 kot organizator štajerskega slovenstva v boju za slovenske socialne, kulturne in politične pravice. V spomin na dr. Jožefa Muršca so leta 2001 v občini Trnovska vas ustanovili »Kulturno društvo Muršec - Živkov«.

Jakob Gomilšak (1843–1906)

Jakob Gomilšak

Jakob Gomilšak (v krstni knjigi Gomilschak) se je rodil 1. maja 1843 v Bišu. Otroštvo je preživel na majhni kmetiji v družini, ki nosi vzdevek Vrbanovi. Kot šestletni otrok je izgubil očeta Jožefa. Mati Uršula je bila sestra dr. Jožefa Muršca (glej zgoraj), ki je bil Jakobu krstni boter in je zanj in ostale otroke tudi skrbel. Tako tudi ne preseneča Jakobova odločitev, da bo postal duhovnik. Po osnovni šoli, ki jo je končal v Trnovski vasi, je nato prve razrede latinskih šol obiskoval pri dr. Jožefu Muršču v Gradcu. Šolanje je nadaljeval na gimnaziji v Mariboru. Študij teologije je nadaljeval v Gradcu. Tam je končal študij teologije in bil leta 1867 v Mariboru posvečen v duhovnika. Služboval je v Radgoni, pri Sv. Juriju v Stiefingu in v Trstu. Upokojil se je leta 1904 v

Trstu, kjer je živel do smrti (23. marca 1906) in kjer je tudi pokopan.

Gomilškovo delo je zelo razvejano. Bil je pesnik, pisatelj, duhovnik - pridigar. Napisal je več pesmi. Med njimi so najbolj znane: t. i. Prleška himna »Dere sem jaz mali bija«, »študentska himna« »Študent na putu« in najbolj znana »Slovenec sem«, ki je tekmovala za himno Slovenije.

Zbiral je ljudske reke in izreke, opisoval domače kraje (Sveta Trojica, Turki pri Radgoni, Pohorje, Haloze, Trst ...), pisal zgodovinske pripovedke (Devica Oglejska, Slava nedolžnosti), življenjepise (o dr. Muršču) in različne črtice (Iskrice, Bog v naravi, Čujte, čujte možje, Tožba starega kmeta, Človek in živali). Bil je dopisnik časopisov »Slovenski narod« in »Edinost«. Izdal je tudi obsežno delo »Potovanje v Rim«.

Bil je tudi velik dobrotnik. Ob skrbi za domače je pogosto daroval svoje prihranke različnim organizacijam in družbam: Bišečkemu mlekerskemu društvu, Bralnemu društvu pri Sv. Bolfenku (z denarjem in drugim), Nikolajevi družbi, Dijaškemu domu v Celju, cerkvi sv. Vincenca, Ciril-Methodovemu društvu, ubogim šolarjem na realki v Trstu in še številnim drugim ljudem.

VIRI IN LITERATURA

Šolske kronike šole v Trnovski vasi:

Knjiga od 1. septembra 1916 do 1945

Knjiga od 1945/46–1970/71

Knjiga od 1971/72–1999/00

Knjiga od 2000–

Zgodovinski arhiv Ptuj:

Imenik razredne splošnje ljudske šole pri Svetem Bolfanku v Slovenskih goricah za šolsko leto 1893/94

Školski list

Šolska popisnica

Zgodovina Osnovne šole Sv. Bolfenk v Slov. goricah;

Spremembe v »Šolskem listu«

Načrt šolske občine Sv. Bolfenk v Slov. goricah

Knjižica za učence/ke narodnih šol, 1932;

LITERATURA:

Aleksander Kosta, Od palice do prijazne besede v: Radar, številka 264, september 2000, 55–61

Mladost; Glasilo učencev Osnovne šole Tone Žnidarič Ptuj – Podružnica Trnovska vas; ob 200-letnici osnovne šole v Trnovski vasi 1785–1985

PRIČEVANJA

LJUDI RAZLIČNIH GENERACIJ, KI SO OBISKOVALI ŠOLO V TRNOVSKI VASI

V nadaljevanju vam predstavljamo ljudi različnih generacij, ki so obiskovali šolo v Trnovski vasi. Vsem smo zastavili enaka vprašanja, na katera so odgovarjali. Vprašanja so bila naslednja:

Od kdaj ste obiskovali šolo v Trnovski vasi?

Kako ste pozdravljali na začetku ure oziroma pouka?

Katere pesmi ste peli v šoli?

Kako ste bili oblečeni in obuti učenci, kako pa učitelji?

Kakšna je bila avtoriteta, odnos do otrok, učitelja?

Kaj ste jedli v šoli (malice, kosila)?

Ali ste za prehrano plačevali ali ste izvajali »nabirke«

Katere predmete ste imeli?

Kakšen je bil obisk - ste morali šolo obiskovati redno?

Kako ste hodili v šolo?

Kaj vse ste počeli na poti v šolo?

Kateri dogodek vam je ostal najbolj v spominu iz šolskih let?

JUSTINA ČEH (ROJENA KRAJNC)

V prvi razred sem šla 1. septembra 1938. Pri Bolfenku sem zaključila pet razredov, nato sem odšla kar v 2. razred t. i. Nižje gimnazije na Mladiko v Ptuj. Šolo sem torej obiskovala nekaj časa v Kraljevini Jugoslaviji, nekaj pa v vojnem času. Na Nižji gimnaziji na Ptuj smo bili več v zaklonišču kot v razredih. V vojnem času sem tudi zbolela in zato šla nazaj v domačo OŠ, kar pa so mi nekateri učitelji odsvetovali, ker sem se kar dobro učila. A vojni čas je pač prinesel svoje.

Posebnega pozdrava ni bilo, smo pa v Kraljevini Jugoslaviji pričenjali pouk z molitvijo, ki ji je prisostvoval katehet.

V Kraljevini Jugoslaviji smo peli cerkvene in posvetne pesmi. Spominjam se, da smo peli »Jezus mene kliče« in »Daj mi Jezus, da žalujem«. Za 8-letno dekletce je bilo

tako dolge pesmi kar težko zapisovati. Kot posvetne pesmi se spominjam pesmi »Prišla bo pomlad«, ki nas jo je naučila učiteljica Zora Švajger. Nemški učitelji so se menjavali. V začetku nas je poučevala in nas tudi vpisala v šolo gospa Kirbiš iz Svete Trojice. A ta učiteljica nas ni učila dolgo, ker se ni smela z nami pogovarjati slovensko. Spominjam se še nemške učiteljice, ki se je pisala Konettka in učitelja Tscholla. Med nemškimi so bili tudi dobri učitelji. Spominjam se nekaj nemških melodij pesmi, besedil pa ne najbolj.

Posebnih oblačil za šolo nismo imeli. Od rane pomladi do pozne jeseni so nekateri hodili v šolo bosi. Sama sem imela čevlje, ki pa jih ni bilo treba sezuvati. Učitelji so bili pri pouku lepo urejeni.

Učitelji so bili strogi, učenci smo jih morali tiho poslušati in pri tem držati roke za hrbet (da so se nam ravnale hrbtenice!). Tepena sem bila le enkrat, pa še za takrat ne vem čemu. Dobila sem jih s palico po pesteh, kar je seveda zelo bolelo.

Kdor je bil premožnejši, si je prinesel kruh in kakšno jabolko, ostali so bili brez malice.

V mojih časih nismo plačevali malice, niti se še ni izvajala nabirka po vaseh.

Imeli smo veliko branja in računanja, velik poudarek je bil na lepopisu. V nižji gimnaziji pa smo imeli v nemškem jeziku tudi zemljepis in zgodovino, ki je zaradi nerazumevanja jezika nisem preveč marala.

Šolanje je bilo obvezno, za izostanke pa so nam morali starši pisati opravičila.

V šolo sem hodila peš, ker sem imela srečo, da sem bila doma blizu šole. Mama me ni pustila v šolo prej kot 10 minut pred poukom, da ne bi tam divjala in teкала.

Spominjam se, da smo pri Vurcerjevih »kožuhali« koruzo. S prijateljico Olgo sva si zaželeli njihovih breskev. Nekako sva se izmuznili iz gruč ljudi in odšli k njihovemu zagrajenemu vrtu. Sredi njega je rasla krasna breskev, do njenih sadežev se je prišlo preko žice. Druga drugo sva zaganjali čez, a nobena si ni upala. Prestrašili sva se tudi, ko je gospa učiteljica zaprla polkna na oknu. Končno se je Olga ojunačila, da gre čez žico. Jaz sem ji jo pridržala k tlom, da je laže splezala čeznjo. Trgala je v tisti temi in strahu slastne sadeže in jih nosila k meni v predpasnik. »Kožihači« so se že spraševali, »ke so deca«, medve pa sva prestrašeni jedli prepovedane nakradene sadeže. Če bi

za to izvedela moja mama, bi jih verjetno dobila, pa še breskve bi morala nesti nazaj.

Justa Čeh (roj. Krajnc) v prvem razredu (leta 1938)

Zaposleni leta 1998

MARA PELCL (BIVŠA UČENKA IN UČITELJICA)

Šolo v Trnovski vasi sem obiskovala od leta 1925 do 1930.

Pozdravljali smo se z »Hvaljen Jezus«, pouk pa smo začeli z molitvijo. Ponavadi je to bil očenaš.

Peli smo večinoma slovenske ljudske pesmi (»Majhna sem bila« ...).

Otroci smo bili oblečeni zelo skromno. Meni je mama iz svoje stare obleke zašila oblekco, ki sem jo nosila samo v šolo. Večinoma smo bili bosí. Pozimi smo imeli obuvala iz svinjskega usnja. Učitelji pa so bili oblečeni lepo, a skromno.

Avtoriteta učiteljev je bila »na višku«. Učitelja smo zelo spoštovali, bil je skoraj kot drugi bog. Pri uri smo morali

sedeti pri miru in imeti roke na hrbtu ali na klopi. Toda kljub strogosti so nas imeli učitelji zelo radi.

V šolo smo si nosili hrano od doma. To je bil ponavadi košček suhega kruha ali pečeni kostanji, debeli fižol (»kebrovšča«) ...

Ne. Nosili smo si jo s seboj.

Od predmetov smo imeli računstvo, pisanje (lepopis), spoznavanje narave, verouk (2 krat tedensko). Pouk smo imeli od 9.00 do 12.00 ure in od 13.00 do 15.00 ali 15.30 ure. Vmes smo imeli uro odmora za kosilo.

Šola je bila takrat obvezna. Imeli smo tudi neopravičene izostanke. V višjih (meščanski) šoli pa so bili nekateri otroci zadnje mesece (spomladi) oproščeni pouka, ker so morali delati doma ali pri kmetih.

V šolo smo hodili peš. Danes so otroci, ki se vozijo v šolo, prikrajšani za marsikaj. Na poti v šolo in iz nje smo se kepali, sankali, nabirali rožice ...

Kot sem že omenila, smo morali učenci med poukom sedeti čisto pri miru. Nekega dne pa sva se s sosedo v klopi nekaj pogovarjali, zato sem se nagnila na njeno stran. Naenkrat je za naju stopil upravitelj Kos in obe udaril s šibo po hrbtu. Toda to še ni bilo vse. Za sramoto in opomin ostalim učencem sva morali klečati v kotu. Kmalu je na hrbtu nastala klobasa. To mi je najbolj ostalo v spominu iz šole v Trnovski vasi.

Veliko lepih stvari se je zgodilo med odmorom za kosilo. Takrat smo se otroci ženili. Od doma smo prinesli hrano in imeli gostijo. Včasih smo šli do bližnjega potoka in skakali čezenj. Marsikdo je vanj tudi padel. Fantje so se med odmorom igrali vojake in razbojnike. Igrali smo se tudi na igrišču, kjer je danes parkirišče. Tam so tedaj stali visoki hrasti. Ob koncu odmora je upravitelj pomahal z belim robcem, kajti zvonca takrat ni bilo, in spet smo morali v šolo.

GOSPOD KAREL VURCER (BIVŠI UČENEC IN UČITELJ)

Šolo v Trnovski vasi sem obiskoval od leta 50 do 55, se pravi 5 razredov. Potem pa sem nadaljeval šolo v Lenartu, ker tam je bila višja stopnja.

Ja, v tistem času je bil pozdrav, vsaj prva leta, da je eden izmed otrok šel na oder in rekel: »Za domovino«, drugi pa smo odgovorili »s Titom naprej«.

Mislim, da smo peli večinoma otroške pesmi, ki se še danes pojejo, potem še ljudske in tudi partizanske.

Učitelji so bili oblečeni času primerno, klasično. Šolski upravitelj Niko Šuen je imel v glavnem kravato, to je bil edini moški na šoli, učiteljice pa so bile oblečene za vas neizmerno sodobno, tako da so se razlikovale od drugih vaških žena. Otroci smo jih kar občudovali, ker je bil vseeno učitelj na vasi poleg župnika edini izobraženi,

drugih ni bilo dosti ali pa jih skoraj ni bilo. Otroci pa smo bili prva leta bosí do pozne jeseni. Ni primerjave z današnjimi oblačili. Mislim, da smo nosili niti ne kratke hlače, nekje na 3/4 dolge ali pa dolge hlače, bili smo bosí, potem pa srajca, doma pleteni pullover in to je bilo vse.

Ja, avtoriteta je bila izjemno velika. Težko je to povedati, to razliko kakor je danes. Takrat je bilo pač tako, tudi stika ni bilo takega. Učitelj je bil učitelj, otroci so bili otroci in takega odnosa, kakršen je danes, bolj neposrednega, ni bilo. Bila je nekakšna razdalja med učiteljem in otrokom.

Ja, mislim, da je čisto na začetku, to se pravi prvo, drugo leto (51, 52) ne spomnim se prav, da bi bila malica pa verjetno je bila, ker je potem, odkar se spomnim, bil riž mleko, kruh, pašteta pa ameriški sir, ki ga je takrat Jugoslavija dobivala kot vojno pomoč. Ja, to je bilo. No, moram reči tudi, da se je takrat jedlo tudi zelje, fižol, vse, kar se je nabralo.

Malica se je pobirala po vaseh, mislim da ne takoj na začetku, vsaj jaz se teh pobiranj ne spomnim, pozneje pa vem, da se je nabiralo.

Mislim, da se predmetnik nižje stopnje ni razlikoval od današnjega samo oblikovan je bil drugače. Vsaj od tretjega razreda dalje sta bila zemljepis in zgodovina, kar je danes združeno v naravo in družbo. Drugače pa slovenščina, matematika, glasbena vzgoja, športna vzgoja in naravoslovni predmeti.

Ja, mislim, da je bilo takrat precej izostankov že v nižjih razredih, ker so nekateri starši ali pa tudi nekateri otroci, služili pri različnih gospodarjih in tam so jih hitro začeli zadrževati za delo. V 3., 4. ali 5. razredu so otroci kar precej manjkali. No zase moram reči, da je mene in brate mama redno pošiljala v šolo. Zavedala se je pomembnosti šole in izobrazbe, pa tudi sami nismo mogli manjkati, ker smo bili blizu šole, saj smo jo imeli preko ceste in se je vedno videlo, kdaj smo šli in se vračali. Kar redno smo obiskovali šolo. So pa bili razredi takrat izredno številni. Na nižji stopnji nas je bilo v razredu preko 30-35 in je bil obisk kar slab v primerjavi z današnjim, absolutno manjši.

Do 5. razreda vedno obžaloval, ker sem imel preblizu v šolo. Včasih smo si privoščili kakšne izlete proti Bišu ali pa kam kar tako, tako da smo bili prikrajšani za potovanje v šolo ali v Cankarjevo deseto šolo. Smo pa potem vse nadoknadili, ko smo hodili

v Lenart. Do tam je devet kilometrov, takrat smo kolesarili, pozimi pa hodili peš, in smo tudi pozimi hodili dve uri do dve uri in pol. Ko smo pešačili smo imeli več poti: »zgornjo« čez Gočovski Vrh in Gočovo, eno čez Šetarovo in eno redno po cesti, tako da smo hodili zjutraj v šolo dve uri, popoldne pa smo se včasih vračali tudi po štiri ure. Takrat smo se »naužili« poti v šolo. Tukaj pa je bila pot zelo kratka. Vem samo, da smo imeli redne bitke s snežnimi kepami Trnovska vas proti Bišu in proti Bišečkemu Vrh in to mi je tako ostalo v spominu.

Gospod Vurcer (v zadnji vrsti tretji z desne) v 5. razredu leta 1955

Ja težko bi se zdaj v tem trenutku, spomnil kakšne anekdote iz trnovske šole. V glavnem je bila to šola, kot so bile šole po takrat zelo revnih krajih, kakršnih je bilo nešteto po Slovenski goricah in Halozah. Takrat se je kurilo v lončenih pečeh, podi so bili leseni, sanitarije so bile na »štrbunk«. Pogoji so bili neprimerljivi z današnjimi, pozimi je bilo mrzlo. Tekoče vode ni bilo, a kljub vsemu so bili otroci taki, kot so tudi danes, nagajivi in vedoželjni, pa veselili smo se, ko smo bili skupaj in gotovo tudi katero ušpičili. Dostikrat, vem, smo težko prišli do žoge, saj je bila samo ena na šoli in tudi prostora ni bilo. Tam, kjer so zdaj parkirišča, so rasli izredni hrasti, ki so bili podrti pred 15 leti. Prej pa so verjetno rasli, odkar so šolo postavili, tako da so bili hrasti stari blizu sto let. Tam je bila majhna travnata površina, na kateri smo igrali med dvema ognjema, drugega nismo znali in zelo težko je bilo priti do žoge. Morali smo vedno prositi upravitelja in če je bil dobre volje, smo žogo dobili. Vem, da smo tudi, tega se spomnijo tudi drugi moji sošolci, da smo dostikrat nabirali želod v hrastju, da smo nabirali jabolka za upraviteljeve prašiče in to se nam je zdelo čisto samo po sebi umevno. Ko pa smo dobili žogo, se nam je zdelo, da smo najbolj srečni, da nam je to uspelo.

MARJAN POTRČ

Osnovno šolo v Trnovski vasi sem obiskoval od 1964 do 1970, do 6. razreda, potem pa še dve leti na Ptuj.

Pozdravljali smo se z zdravo. Ko je prišel učitelj v razred, smo morali vstati, ko je rekel, naj sedemo, smo sedli.

Peli smo stare, domače pesmi. Te nas je učila gospa Vida Toš.

Učenci smo bili oblečeni preprosto. Imeli smo hlače in večinoma smo bili bosi. Copatov, kakršni so sedaj, ni bilo, da bi jih nosili po šoli. Učitelji so bili oblečeni tako kot sedaj, no, moda je bila takrat drugačna.

Ta je bila boljša kot danes. Kje smo se upali tako pregovarjati, kot se danes. Če si bil v šoli tepen ali če si kaj »ušpičil«, da bi potem doma povedal! Potem si jih še doma dobil. Se pravi, da je bila avtoriteta dosti večja kot je danes, pa tudi neko spoštovanje si imel do učitelja, ne tako kot danes.

Malica je bila v šoli, kuhala pa nam jo je gospa Tončka Fras. Jedli smo joto, zelje, krompir, fižol, repo ..., v jedeh je bil včasih tudi kakšen kos mesa.

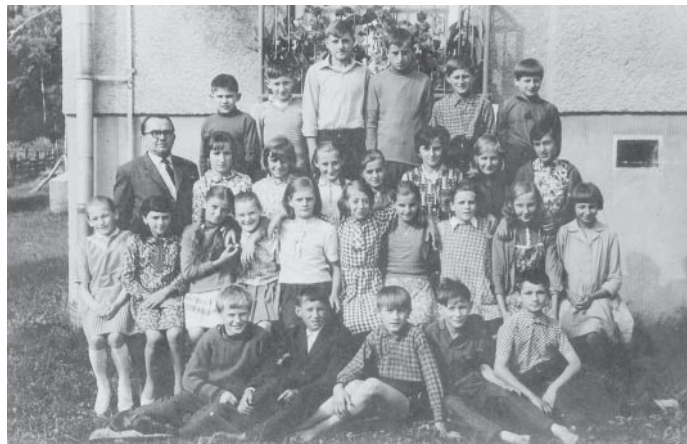
Izvajali smo »nabirke«. To so šli trije ali štirje šolarji in en učitelj. Imeli smo voziček in smo šli po vaseh od hiše do hiše ter pobirali, kar je kdo dal: krompir, zelje, fižol ... Zelje smo potem v šoli kisali v kadeh. Malica je bila boljša, kot je sedaj.

Mislím, da se pri predmetih nič ni spremenilo; slovenščina, matematika, glasbeni pouk, risanje. V višjih razredih smo dobili še fiziko, kemijo biologijo in tako dalje.

Ja, seveda. Edino če si bil bolan, si ostal doma, drugače pa smo hodili redno.

Tistega, kar smo počeli na poti v šolo, ne bom povedal (smeh). Takrat smo hodili peš, ni bilo tako kot danes, ko se samo vozijo, niti malo več ne morejo hoditi.

Najbolj mi je ostal v spominu dogodek iz 5. razreda, ko smo vrgli vrata s tečajev. Takrat smo se nekaj igrali. Ena skupina otrok je vrata tiščala od zunaj, druga od znotraj in vrata so se snela ter padla na tla. Ena od sošolk je takoj poiskala učitelja in mu povedala, kaj se je zgodilo. Takrat je bil učitelj šuen, ki je bil zelo strog. Za kazen smo morali položiti roke na mizo in odpreti dlani. Dobili smo jih s »pintovo« palico. Učitelj je najprej udaril mimo, če si hotel umakniti roko, je še enkrat udaril mimo in če si spet umaknil, potem je »zadel«. Po tem udarcu si takoj dobil »klobaso«.

V spominu mi je ostalo še nekaj. Doma sem bil v Bišečkem Vrhu, domov smo šli skozi gozd. Ob dežju so potoki narasli. Na njih smo delali jezove ali pa mlinčke. Zaradi tega smo domov prišli pozno, blatni in mokri, takrat je »bija joj«.

DRAGO SKURJENI (RAVNATELJ)

V Trnovski vasi sem šolo obiskoval od 1966 pa do 1971, to je prvih pet razredov, v 6. razred smo že hodili na Ptuj.

Takrat so bili še socialistični časi. Pozdravljali smo se z zdravo, obvezno je bilo vstati in se nato umiriti, potem še pozdrav učitelja in pa ...

Ja, teh je bilo kar nekaj, bolj aktualne so bile recimo Hej, Slovani, to je bila himna, Mi smo veseli pionirji, Moj očka ima konjička dva pa verjetno še katera.

Ja, učenci smo bili zelo različno oblečeni, odvisno od tega, kakšno stanje je bilo doma, pravzaprav tudi zdaj, to se zdaj ne vidi, oblečeni smo bili večkrat v premajhna ali prevelika, dostikrat pokrpana oblačila, posebej hlače.

Starši so v vsakem primeru skrbeli, da je bila obleka čista. Obuti smo bili v škornje ali pa v poletnem času bosi. Učitelji pa so se več ali manj že kar dobro nosili, lahko bi rekli, da so bili lepo oblečeni, moderno, verjetno smo jim kdaj zavidali.

Ja, drugačna kot zdaj, takrat je imel učitelj prav, učenec pa je moral ubogati. Takrat je bila še drugačna vzgoja, občasno se je lahko pojavila tudi kakšna šiba, tudi kakšno lasanje, uhica se je uporabljala, se je potegnilo za uho tiste, ki niso upoštevali navodil. Takrat je bila samo malica, predvsem topla malica in kakšni namazi.

Ja, morama reči, izvajali smo nabirke in to so bili takrat najboljši dnevi, ker ni bilo treba iti k pouku. Učenci smo po vaseh sami zbirali, nosili nekam na zbirno mesto in kateri od vaščanov je potem odpeljal v šolo.

Predmeti so bili več ali manj že tako obširni, ampak slovenščina je bila, matematika, risanje, telovadba je bila, glasba – petje, tako da smo te osnovne predmete imeli že takrat. V tretjem razredu smo imeli tuji jezik – nemščino kot osnovni predmet, fakultative nismo imeli.

Ja, več ali manj redno, verjetno je bilo takrat več opravičil zaradi domačih opravil, vendar je bila obvezna šola.

V šolo smo hodili peš, počeli smo ogromno stvari, si nagajali eden drugemu, tudi zamujali smo na račun tega k pouku, zamujali prihode domov. Včasih smo se tudi stepli ali »zravsali«, v glavnem bilo je kar pestro.

Ja, posebnih anekdot ni bilo, je pa bilo kar precej takih lumparij, ki smo jih skupaj ušpičili. Spomnim se enkrat, da sva šla s sošolcem od verouka in sva si privoščila razbijati izolatorje na telefonskem drogu. Potem je mimo prišel vaščan, ki naju je podil, mislim da krepko čez Trnovce in sva ubrala kar dolgo pot, da sva prišla domov.

Drago Skurjeni in Danilo Muršec

DANILO MURŠEC

V Trnovski vasi sem začel hoditi v šolo v šolskem letu 1966/67 in jo obiskoval do petega razreda, vključno s petim razredom, šestega pa smo obiskovali že na osnovni šoli Tone Žnidarič, danes Mladika na Ptuj. To šolo sem obiskoval do leta 1971.

Takrat smo se pozdravljali v skladu s časom. Učitelje smo pozdravljali z zdravo, druge ljudi pa smo na poti v šolo in iz šole pozdravljali »Hvaljen Jezus«.

Ha ha, dosti smo jih peli. Dosti smo peli narodne pesmi. Tu moram omeniti učiteljico Vido Toš, ki je poučevala glasbeno vzgojo in je bila izreden glasbenik. Ogromno pesmi nas je naučila, seveda pa smo takrat peli tudi partizanske in predvsem narodne pesmi.

Učitelji so bili za naše pojme takrat izredno lepo oblečeni. Učitelji so bili, gledano tudi po današnjih merilih, takrat v vasi gospodje. Gospe in gospodje, lepo urejeni, mi pa smo prihajali v šolo tako oblečeni, kot smo bili doma. Spomnim se celo na neke fotografije iz drugega razreda, na kateri smo bili predvsem fantje bos. Kar bos smo hodili v šolo.

Odnos je bil zelo dober, jaz imam na vse učitelje iz osnovne šole v Trnovski vasi iz tistih časov izredno lepe spomine. Bili so strogi učitelji, hkrati pa tudi zelo dobri.

To so bile nepozabne jedi. Gospa Tončka Fras, ki je bila v tistem času kuharica v šoli, nam je kuhala izjemno dobro krompirjevo juho, izredno dobro kislo zelje z navadnimi klobasami, tudi repa je bila zelo dobra, najraje pa smo seveda imeli sendvič s salamo, ki pa je bil izredno redko na jedilniku.

Mislim, da smo plačevali. Smo pa v jeseni tudi hodili okrog učitelji in učenci, razdeljeni v skupine, in izvajali »nabirko«. To je bil izjemen praznik za nas, za tiste, ki smo bili v petem razredu in smo lahko šli zraven, ker smo bili že večji. In to je bilo seveda zelo

Peti razred; šolsko leto 1966/67. Na sliki sta g. Drago Skurjeni in g. Danilo Muršec

veliko doživetje, ko smo hodili od hiše do hiše.

Podobne kot danes.

Ja, zelo redno, spomnim pa se starejših, ki so govorili, da so včasih redko hodili, mi pa smo hodili redno.

V šolo smo hodili peš. Seveda nismo imeli šolskih avtobusov. Kaj smo počeli? Morda lahko povem, da smo pouk končali ob enih, jaz pa sem prišel domov zvečer ob pol sedmih. Dostikrat smo tisti, ki smo hodili iz Biša, zavili domov iz šole tudi čez Ločič ali pa vsaj čez Sovjak. Tako so bile naše poti zelo dolge, pa zelo dosti stvari se je tam dogajalo. Kaj se je potem dogajalo doma, pa je posebna zgodba.

Ogromno jih je bilo. Bom pa povedal eno skrivnost, ki jo s tedanjimi sošolci verjetno še sedaj nosimo v sebi, pa je nismo nikoli javno povedali.

Bili smo učenci petega razreda in smo bili določeni, da smo pomagali. Takrat nismo rekli hišnik ampak čistilec, to je bil gospod pokojni Janžek. Sredi dneva smo nosili premog v peči, tiste visoke lončene peči. Takoj po malici smo šli nosit premog. Vsi smo hitro vzeli kruh, šli v klet in če se dobro spomnim kleti, je bil na levi strani premog, na desni pa je bil sod vina. V njem pa, mislim, da je bilo vino iz šolskih brajd. Nikoli nisem videl nobenega od učiteljev, da bi to vino pil ali karkoli z njim počel. Mi pa smo si ga takrat, vsak dan pozimi, vzeli. Kozarca takrat skoraj ni bilo, vzeli smo lijak, ga spodaj zaprli s prstom, hitro spili dva tri lijake tistega vina, potem pa korajžno nosili premog v posamezne razrede.

Mini maturanti leta 2001

HILDA BEDRAČ (ROJENA MURKO)

Šolo v Trnovski vasi sem pričela obiskovati 6. septembra 1968, in sicer 1. razred, ker priprave na šolo takrat še ni bilo. Dobro še se spominjam prvega šolske dne. Bil je deževen dan. Učenci smo sedeli v klopih, starši, večinoma mame, pa so stali zadaj. Moje šolanje v Trnovski vasi je trajalo do konca 5. razreda, to je do leta 1973, ko smo se večinoma prešolali v Ptuj, nekateri sošolci so šli k Sv. Trojici in v Voličino. V Trnovski vasi ni bilo popolne osemletke.

Ob prihodu učiteljice v razred smo vsi vstali in v zboru pozdravili z ZDRAVO. Po koncu pouka nas je učiteljica spremljala pred šolo, kjer smo se postavili vrsto po dva in dva ter se poslovili zopet z ZDRAVO.

V šoli smo peli pesmi, ki smo se jih učili. To so bile različne otroške pesmi. Ob državnih praznikih pa smo prepevali borbene pesmi. Dobro se spomnim dogodka iz tretjega razreda, ko smo dobili v drugem polletju učitelja. Prej smo imeli vedno učiteljice. Ko nam je prišel pri uri glasbe peti pesem, smo se vsi smejali, ker nismo bili vajeni moških glasov. Zelo smo ga razjezili. Hitro smo se privadili moškemu petju in delali normalno naprej.

Obleke so se precej razlikovale od današnjih. Učiteljice so imele večinoma delovne plašče. Dečki so nosili hlače, srajce, jopice ali suknje. Deklice smo večinoma nosila krila, obleke, le redko hlače. Kavbojk takrat še ni bilo, prav tako so bile redke trenirke. Oblečene smo imele tudi predpasnike. Velikokrat smo bili obuti v gumijaste škornje. Marsikateri otrok je imel pozimi v škornjih samo »onūče«, to so krpe, zato je bil tudi pozimi bos. Poleti smo hodili v šolo tudi bos. V šoli smo se preobuvali v copate.

Učitelji so takrat imeli vso avtoriteto. Morali smo ubogati. Nismo upali jezikati. Takrat se je še izvajala telesna kazen. Lahko si dobil »packo«, to je bil udarec s šibo po dlani, klofute, navijale so se »ure« ... Učiteljev odnos do učencev je bil različen, verjetno takšen, kot je bil naš do učitelja.

Naše šolske malice so bile domače. Kuharica ga. Tončka Fras nam je kuhala odlične krompirjeve juhe, zelje in repo s fižolom, juho z rezanci, mlečni riž in makarone ... Vedno smo dobivali tople obroke. Pravi praznik je bil, ko smo dobili hrenovke. Jedli smo v jedilnici, kjer sta bili postavljeni dve dolgi mizi. Pri jedi smo stali. Kosila takrat ni imel v šoli nihče.

Malico smo plačevali tako, da smo učitelju do določenega datuma prinesli denar. V jeseni smo izvajali tudi nabiralne akcije za šolsko mlečno kuhinjo. Učenci 4. in 5. razreda so se razdelili v toliko skupin, kot je bilo učiteljev na šoli, in šli po vaseh od hiše do hiše. Ljudje so dajali različne pridelke, večinoma krompir, zelje, fižol, čebulo, česen, korenček ... Nabrano se je shranilo v šolski kleti in uporabljalo za kuhanje naših malic.

V prvih treh razredih smo imeli slovenski jezik, matematiko, SND, likovni pouk, glasbeni pouk in telesno vzgojo. V 4. razredu se je SND razdelil v naravo in v družbo. V 5. razredu smo dobili še nemščino in tehnični pouk. Lahko smo peli v pevskem zboru. Ne spomnim pa se, da bi imeli kakšne krožke.

Nekateri učenci so veliko manjkali, marsikdaj zaradi dela doma. Šolo smo morali

obiskovati redno. Ne vem, če je bil kdo kakorkoli kaznovan, če je veliko manjkal. Takrat je precej učencev razrede ponavljalo, tudi večkrat. Spomnim se dogodka iz tretjega razreda, ko je z nami hodil sošolec, ki je hodil v šolo že 8. leto. Bil je skoraj enkrat večji od nas. Ko nas je srečal takratni ravnatelj, nas je gledal in mu rekel, da naj raje doma trga koruzo in koplje krompir, kot pa hodi v šolo. Verjetno se je šalil, ampak fant je to vzel resno in ni več prišel v šolo.

V šolo in iz nje smo hodili peš. V šolo se nam je mudilo, iz šole pa redkokdaj. Iz Biša nas je bilo v razredu skupaj 10. Velikokrat smo na mostovih »brusili škarje«. Do doma so bili štirje mostovi. To je igra, ko eden v sredini (v našem primeru ceste) brusi škarje, ostali menjavajo mesta ... Tudi skrivalnic smo se šli. Raziskali smo vse, kar je bilo pod mostovi. Velikokrat smo si nagajali, se tudi stepili. Če smo se igrali vsi, je bilo dobro, če pa je kdo odšel naprej proti domu in so ga naši starši videli, je bilo potem doma joj. Naslednji dan smo vsi hiteli domov, nato pa zopet po starem. Na te poti iz šole imam zelo prijetne spomine, prav tako na sošolce in sošolke.

Veliko dogodkov mi je ostalo v spominu, večinoma so bili prijetni. Omenila bom enega. Ko smo bili v petem razredu, je bila naša učilnica v pritličju. Zelo všeč nam je bilo, da smo stali na šolskem pragu in gledali na cesto. Nekega dne nam je nekdo zaklenil vrata. Stekli smo okrog šole in hoteli vstopiti pri zadnjih vratih, ki pa so bila tudi zaklenjena. Imeli smo čudne pripombe. Stekli smo nazaj in ugotovili, da nas je zaklenil učitelj. Odgovoril je na naše pripombe. Vsi smo jih dobili okrog ušes. Našega postajanja na šolskem pragu je bilo konec. Ta dogodek mi je ostal v spominu verjetno zato, ker sem bila tepeva v šoli prvič in zadnjič. Ne vem, ali sem se tako poboljšala ali pa sem se znala pravočasno umakniti.

Na šolanje v Trnovski vasi imam prijetne spomine, prav tako na učitelje, ki so se z nami trudili in nam dajali znanja za življenje. Tu smo dobili prvo izobrazbo, prva znanja, ki so bila temelj za naše nadaljnje šolanje. Vsem in vsakemu posebej sem hvaležna za vse.

Zaposleni leta 2004

MAJDA DRUMLIČ (ROJENA ROŠKAR)

Od 1967 pa do 1972. Zadnje tri razrede sem obiskovala v Ptuj na takratni OŠ Tone Žnidarič, današnji Mladiki. Ne spomnim se, da bi imeli kakšne posebne pozdrave. To so bili običajni pozdravi: ZDRAVO, DOBRO JUTRO, DOBER DAN.

Peli smo veliko narodnih, otroških in seveda partizanskih pesmi.

Učenci in učitelji smo bili oblečeni dokaj preprosto. Deklice smo nosile kratka krilca, bluzice, oblekce in ponavadi še predpasnike. Fantje pa seveda hlače, velikokrat tudi prekratke, srajce in povrhu puloverje ali celo suknjiče. Seveda se je moda počasi tudi spreminjala.

Nekateri sošolci so hodili v šolo tudi bosi. Proti koncu

OŠ smo bile že prave gospodične in gospodiči. Poznale smo že šminke in lake. Moram pa povedati, da so bile med nami glede oblačenja tudi razlike. Videlo se je, kateri starši so bili v službi ali pa so delali celo v Avstriji. Jaz sem imela v Mariboru kar nekaj tet, tako da sem bila z oblekami kar dobro preskrbljena.

Učitelji so bili strogi, a seveda tudi prijazni in dobri. Otroci smo učitelje spoštovali in se jih tudi po svoje bali. V mojih začetnih letih šolanja je bila palica še kdaj pa kdaj tudi vzgojno sredstvo.

Malica je bila velikokrat topla, in sicer juha z rezanci, krompirjeva juha, zelje, repa, fižol, občasno pa seveda namazan kruh in čaj ali bela kava.

Izvajali smo »nabirke« po vaseh in to je bilo zelo zanimivo, ko smo z lesenim vozičkom hiteli od hiše do hiše in prosili živeža. Seveda smo malico tudi plačevali, nekateri pa so že takrat imeli »srečo« in jim malice ni bilo potrebno plačati.

Predmetna področja so bila skoraj enaka, kot so danes, le da so se malo drugače imenovala.

Slovenski jezik, spoznavanje narave in družbe, matematika, telesna vzgoja, likovna vzgoja in glasbeni pouk. Seveda pa so ocenjevali tudi vedenje.

V šolo smo hodili dokaj redno. Le tisti malo večji »ponavljalci« so večkrat ostajali doma, ker so morali pomagati pri delu. Jaz sem zelo rada hodila v šolo in bi jokala, če bi morala ostati doma.

V šolo sem hodila seveda peš, saj sem bila od nje oddaljena le dobrih pet minut. Pot v šolo je bila običajna, domov pa se je ponavadi podaljšala, saj smo si imeli veliko povedati pa tudi na igre nismo pozabili. Na naši poti, ki je vodila po glavni cesti Ptuj-Lenart so bili na Mlakah kar trije mostovi. Takrat ta cesta še ni bila tako prometna, kot je danes. Spominjam se, da smo se ustavili na mostu in tam BRUSILI ŠKARJE. To je bila ena izmed takratnih iger.

Ko sem obiskovala peti razred, se je z motorjem težko poškodoval moj sosed. Pri slovenskem jeziku smo v tistem času sklanjali. Jaz sem morala sklanjati besedo nesreča. Začela sem sklanjati in ko sem se spomnila nanj, sem začela tako jokati, da nisem mogla nadaljevati.

Spomnim se tudi, da sem bila v drugem razredu »po šoli«, ker nisem znala poštevanka. Sošolci, ki so šli pred mano domov, so seveda moji mami povedali, kje sem. Ko sem

prišla domov, me mama niti vprašala ni, kje sem bila. Pošteno sem jih dobila in od takrat nisem bila nikoli več »po šoli«.

Veliko prijetnih in manj prijetnih dogodkov je izbranih iz mojega spomina. Zagotovo pa vem, da so me poučevali dobri učitelji, da so mi bili vzor in vzgled in da so vplivali na mojo poklicno odločitev. Hvala vsem, še posebej tistim, s katerimi se še danes srečujem.

Prvi razred; šolsko leto 1967/68. Majda Roškar, por. Drumlič, stoji prva z leve v drugi vrsti

ZMAGO ŠALAMUN (novinar)

Šolo v domačem kraju sem obiskoval od 1972 do 1977. V prvem razredu me je učila učiteljica Mara Pelcl, v drugem Vida Toš in Karl Vurcer, saj je Vida Toš med šolskim letom odšla na porodniški dopust. V tretjem razredu me je spet učil Karl Vurcer, v četrtem Francka Petrovič in v petem razredu Niko Šuen. Bili smo njegova zadnja generacija, saj se je ob koncu šolskega leta upokojil. Osnovnošolsko izobraževanje sem potem nadaljeval na matični šoli OŠ Tone Žnidarič Ptuj, saj je bila OŠ Trnovska vas podružnična šola. Ravno letos smo praznovali 25-letnico, odkar smo zaključili osnovnošolsko izobraževanje.

V šoli smo vedno učitelje pozdravljali z zdravo in tudi na začetku ure. Ne smete pozabiti, da so to bili časi kurirčkove pošte in seveda Titove štafete, na obe stvari imam iz otroštva lepe spomine. Tudi izven šole smo učitelje pozdravljali z zdravo, pri verouku in starejše krajane pa hvaljen Jezus. In pri nekaterih krajanih je bila prava umetnost ugoditi s pozdravom. Spomnim se posameznikov, ki smo jih pozdravljali s hvaljen Jezus, ko pa so dobili funkcijo v tedanji krajevni skupnosti, smo jih morali pozdravljati zdravo.

V šoli smo peli otroške pesmi, ki se še danes pojejo, pa tudi nekatere ljudske in seveda partizanske pesmi. Največ pesmi nas je naučila Vida Toš, ki je bila izreden glasbenik. Spomnim se, da tudi v tistih časih, ko se je glasbeni pouk ocenjeval z oceno, pri učiteljici Vidi ni bilo tako preprosto imeti odlično, posebej ne zame, ki nisem glasbeno nadarjen. Spomnim se, da sem drugi razred zaključil z odličnim uspehom, le glasbeno vzgojo sem imel zaključeno prav dobro. Kljub temu moram poudariti, da je bila učiteljica Vida Toš zelo dobra učiteljica.

Učenci smo bili oblečeni preprosto, takrat si nismo izbirali blagovnih znamk pri obutvi in oblačilih, kot je to danes. Hlače smo imeli tudi velikokrat zakrpane. Spomnim se, da so nekateri v šolo prihajali v gumijastih škornjih in tudi bosi. Učitelji so bili elegantno in sodobno oblečeni. Učitelj Niko Šuen, kot edini moški na šoli, je vedno nosil obleko in kravato.

Šolska pravila so bila jasna in krajša, kot so danes dolžnosti in pravice učencev. V večini primerov, če si bil poreden, te je učitelj postavil pred vrata. Pred vrati te je bilo najbolj strah, da bo mimo prišel upravitelj šole Niko Šuen, ki ti je kaj hitro »primazal« kakšno vzgojno. Nekateri učitelji so delili še packe – z ravnilom po dlani. Ampak to še ni bilo vse, po roditeljskem sestanku je še doma padla kakšna vzgojna. Drugače so bili učitelji strogi, ampak dobri. Skratka, imeli so avtoriteto.

Šolske malice so bile posebna zgodba. Ko sem jaz obiskoval šolo v Trnovski vasi, se je za naše malice trudila kuharica Tončka Fras. Imeli smo toplo malico, ki je bila dobro pripravljena, vendar meni ni ustrezala, saj sem že od otroštva imel težave z repo in s kislim zeljem, ki je bilo pogosto na jedilniku, še posebej v zimskem času. Spomnim se, da smo enkrat imeli malico pozneje in učitelji so nam povedali, da bo ta danes nekaj posebnega. Vsi smo se veselili, da bo nekaj dobrega. Za malico smo dobili vampe, nad katerimi sem bil zelo razočaran. O sendvičih, ki so bili takrat zakon, smo lahko le sanjali, saj so bili zelo redko na jedilniku.

Generacija 1965–1974

Spomnim se, da so se izvajale »nabirke«, vendar sam nikoli nisem sodeloval pri njih. Pri »nabirkah« so otroci višjih razredov zbirali korenje, repo, krompir, skratka pridelke, ki so zrastle na domači njivi. Šolsko malico smo tudi plačali, vendar ne morem reči, ali je to bilo veliko ali malo. Kosila v šoli nismo imeli.

Mislim, da je bil predmetnik podoben današnjemu: slovenski jezik, spoznavanje narave in družbe, matematika, telesna, glasbena in likovna vzgoja. V četrtem razredu se je spoznavanje narave in družbe razdelilo na dva predmeta, in sicer na spoznavanje narave in spoznavanje družbe. V petem razredu smo dobili še tuji jezik (nemščino) in spoznavali smo abecedo v cirilici pri srbohrvatskem jeziku, ki sem jo takrat obvladal, danes pa mi povzroča težave. Dodatnih aktivnosti takrat na šoli ni bilo, razen priprav na različne proslave ob državnih praznikih, kurirčkova pošta in Vesela šola ter knjižnica, za katero je, če se ne motim, skrbel učitelj Karl Vurcer.

V šolo smo hodili redno, vsaj jaz. Nekateri so v višjih razredih občasno ostajali doma zaradi del na kmetiji, vendar so jim učitelji te izostanke opravičili. Spomnim se, da sem v petem razredu imel eno neopravičeno uro, vendar se ne spomnim zakaj.

Šolski prevozi otrok so z vidika varnosti dobra stvar. Po drugi strani so danes otroci ob vožnji z avtobusom prikrajšani za marsikatero dogodivščino. Pot domov je bila izredno dolga, včasih je trajala tudi tri do štiri ure po vseh mogočih ovinkih preko Biščekkega Vrha, tudi Ločiča, skratka, nikoli po dogovorjeni poti. Ob deževnem vremenu so nam največ časa vzele tako imenovane »Mlake« – travniki in njive med Trnovsko vasjo in Bišem, saj je potok Črmlja ob deževnem vremenu velikokrat poplavljal. Tam smo se, kljub prepovedi doma in v šoli, učili osnove hidrodinamike in včasih se je zgodilo, da je kateri ostal tudi brez čevlja ali je bil popolnoma moker. Tudi stegli smo se. V gozdčiču v Bišu pa smo preizkušali zgodbe o Nemcih in partizanih, ki smo jih slišali v šoli. Ker je bila pot dolga in predvsem naporna, smo med potjo večkrat obrali tudi kakšno jabolko, tudi kakšna veja se je zlomila in je kdo proti svoji volji pristal na tleh z raztrganimi oblačili. Vsekakor za to ni bilo krivo plezanje po drevju. V zimskem času je bila aktualna mlaka med Trnovsko vasjo in Bišem, na kateri smo preizkušali znanje drsanja. Po drsanju je bilo najbolj naporno sredi zime nadaljevati pot s polnim čevljem vode in z mokrimi hlačami. Najteže je bilo seveda to razložiti doma. V višjih razredih

smo med potjo prirejali tudi akrobatske kolesarske dirke, ki so se največkrat zaključile s polomljenim kolesom in z oguljenim kolenom. Vsekakor je za to bila kriva slaba cesta. Zaradi preozke brvi čez potok je občasno kateri od nas s kolesom pristal v potoku, med njimi tudi jaz.

Da ne bom govoril samo o bedarijah, ki smo jih počenjali med potjo in v šoli, bom opisal dogodek, ki mi je ostal v zelo lepem spominu. Pripravljali smo nastop za proslavo ob otvoritvi pomnika pri Pesnici. Pred proslavo smo imeli večkrat vaje, program je pripravljala učitelj Karl Vurcer. Po vsaki vaji nas je naložil v svoj avto – MINI MORIS in nas odpeljal v sosednje Vitomarce, kjer nas je pogostil s kokakolo, ki je bila v tistih časih res nekaj posebnega. Otroci na vasi smo jo pili zelo, zelo redko. To je takšen dogodek, ki je bil nekaj posebnega in se ga živo spominjam. Seveda smo ušpičili marsikaj, saj smo v šoli takrat kurili v lončene peči, nosili premog itd.. Spomnim se različnih dogodivščin sošolcev, vendar ne bi bilo pošteno, da jaz govorim o njih. Skratka, bilo je pestro in na šolska leta v Trnovski vasi imam lepe spomine.

Generacija 1965–77

MATEJA ČEH, DOROTEJA DVORŠAK IN ANJA GOLOB (UČENKE 9. RAZREDA OŠ DESTRIK-TRNOVSKA VAS)

Šolo v Trnovski vasi smo obiskovale od 1997 do 2002.

Pozdravljali smo se z zdravo in to sede. Peli smo domače, ljudske in sodobne (Bepop, Sebastian ...) pesmi.

Oblečene smo imeli kavbojke, puloverje, majice ... Učitelji so bili oblečeni podobno ali pa so imeli kostime, visoke pete ...

Avtoriteta je bila, toda odnos je bil sproščen. Učiteljev nas ni bilo pretirano strah.

Za malico smo jedli namaze, sendviče,

pice, hamburgerje, hrenovke ... Za kosilo smo jedli juhe, zrezke, čufte, pečene piščance, ocvrt krompir ...

Malico smo plačevali.

Imeli smo matematiko, slovenščino, glasbeno vzgojo, likovno vzgojo, telesno vzgojo, spoznavanje narave in spoznavanje družbe, angleščino in nemščino, računalništvo ... Šolo smo morali obiskovati redno.

V šolo smo najprej hodile peš, nato pa z avtobusom. Na poti v šolo smo se kepali, »ribali«, na avtobusu pa smo tekmovali, kdo bo prvi vstopil in izstopil.

Za fanti smo tekale v moško stranišče. Fantje so se zaprli, me pa smo potiskale vrata in so padla. Vrata smo hitro začeli popravljati. Uspelo nam jih je popraviti, a smo zamudili k matematiki pri učitelju Milanu Kunčiču. Zaradi zamude nam jih je učitelj pošteno »napel«.

V spominu nam je ostal še en dogodek. V drugem razredu sta se poročila sošolec in sošolka. Kot se za vsako poroko spodobi, bi se morala poljubiti, a »nevesta« je zbežala. »Ženin« je teklen za njo in ko jo je ujel, je hotel dobiti, kar mu pripada, in pri tem ji je strgal majico. Bilo mu je zelo žal in odšel je v kot, kjer je jokal. Pri tem si je popackal hlače in majico s smrkjem iz nosa in tako »okrašen« je počakal konec pouka. Zakon se ni obdržal.

ZAHVALA

Na koncu bi se rad zahvalil vsem, ki so pomagali pri izdelavi te knjižice. Iskrena zahvala gre ravnatelju šole Dragu Skurjenemu za materialno pomoč ob pisanju in izdaji knjižice.

Zahvala tudi vodji podružnične šole v Trnovski vasi gospe Angeli Fras za vzpodbudo, pomoč pri intervjujih, za posredovano gradivo in izvirne ideje.

Posebna zahvala gre gospodu Zmagu Šalamunu za podatke, slikovni material in za pomoč pri oblikovanju in izdaji knjižice.

Veliko zahvalo izrekam tudi gospodu Ivanu Lovrenčiču iz Zgodovinskega arhiva Ptuj za posredovanje in dostop do arhivskega gradiva šole v Trnovski vasi.

Enako veliko zahvalo izrekam tudi gospe Miri Jerenec iz domoznanskega oddelka knjižnice Ivana Potrča iz Ptuja za knjižno gradivo in pomoč pri razstavi.

Iskrena hvala družinama Mardetko in Šnofl.

Na koncu izrekam zahvalo tudi vsem mojim sodelavcem iz šole na Destrniku in v Trnovski vasi za spodbudo, nasvete in podporo, še posebno celotnemu kolektivu iz PŠ Trnovska vas.

Nenazadnje zahvala vsem občankam in občanom, učencem in učenkam (posebno učenkam iz 9. a razreda iz OŠ Destrnik-Trnovska vas Mateji Čeh, Doroteji Dvoršak in Anji Golob za pomoč pri intervjujih) in vsem, ki so na kakršen koli način sodelovali pri nastanku te knjižice.

Iskrena hvala!

Aleš Mardetko

Trnovske šole v oknu zgodovine

ob 220-letnici šolstva in otvoritvi nove šole

Izdajatelj: JVIZ Destrnik-Trnovska vas

Odgovarja: Drago Skurjeni

Urednik: Aleš Marđetko

Grafično oblikovanje in tehnično urejanje:

Gregor in Zmago Šalamun

Tisk: Tiskarna Grafis

Naklada: 500 izvodov

oktober 2005

Danes smo vsi idoli ...

kaj jutri bo, je daleč še nekje ...